

PALECKIS GAVO NAUJUS PAVADUOTOJUS

**Naujieji "viceprezidentai" yra tik po 1940 metų
pritapę prie partijos.**

Po kovo mėnesio "rinkimų" pirmą kartą sušauktas respublikinis sovietas atliko ir keletą formalumų, skirtų atlikti pirmą kartą susirinkus. Jų tarpe — 15 asmenų prezidiumo ("prezidento") išrinkimas ir vyriausybės "sudarymas".

Prezidiumo viršūnėje ir tolesniems ketveriems metams paliktas Paleckis, lygiai kaip ir sekretorius S. Naujalis, bet vietoj ligšiolinio pavaduotojo Mykolo Junčo-Kučinsko (kuris įvairius apdovanojimų ir kitokius aktus dažnai pasirašinėdavo vietoj Paleckio) dabar bus du pavaduotojai: Juozas Matulis ir Juozas Baltušis-Juožėnas.

Matulis virsta tikras įvairių pareigų kolekcionierius. Jis yra Mokslų akademijos pirmininkas, enciklopedijos vyriausias redaktorius, profesorius, įvairių kitų komitetų pirmininkas, o dabar net ir "respublikos viceprezidentas"!

J. Baltušis-Juožėnas, rašytojas, paskutiniu laiku ypač garbinamas už piemenavimo laikų antibuožišką aprašymą ("Parduotos vasaros") ir ką tik atšventęs penkiasdešimtąjį gimtadienį, pirmą kartą atsiduria tokiose aukštose valdinėse pareigose.

Junčas-Kučinskas buvo iš senesniųjų komunistų - pagrindininkų tarpo, o abu nauji jo vietą užėmusieji "viceprezidentai" yra tik po 1940 metų pritapę prie partijos.

APAČIOJE: Clevelandiečiai gyvai domėjosi jaunųjų dainininkių konkurso koncertu. Apačioje kairėje: dailis žiūrovų, kurių tarpe matomi: J. Nasvytienė, inž. J. Lepeška, A. ir I. Jonačiai, inž. S. Kudokas, p. Blumentalienė, K. ir O. Karpiai, S. Račinskienė, M. Valienė, B. Juknaitienė, J. Gudėnas, p. Venclauskai, B. Paulionis, ponios Veitienės, Dr. Vl. Ramanauskas, viešnios iš Pittsburgho — p. Taorienė ir Mažeikienė, p. Stasas, viešnia iš Brooklyno — p. Giedraitienė, V. Giedraitis ir kt. Dirvos nuotrauka

Preikšas perėmė Gaškos pareigas

Respublikiniam sovietui susirinkus, Vilniuje tarp kitų formalumų įvyko ir "naujos vyriausybės sudarymas". M. Šumausko "vyriausybė atsistatydino", bet jam buvo pavesta ir vėl ją "sudaryti". "Naujos vyriausybės" sąrašas buvo perskaitytas ir, žinoma, be jokių kalbų patvirtintas.

Sąrašas yra tik vienas pakeitimas: New Yorke pereitą rudenį viešėjęs (kaip sovietinis delegatas Jungtinių Tautų Susirinkime) Ignas Gaška jau nebe užsienio reikalų ministras. Jo pareigos perduotos ministro pirminko pavaduotojui Kaziui Preikšui, kuris pasilieka ir pirmininko pavaduotoju. I. Gaška liko tik praktinės reikšmės neturinčios užsienio reikalų komisijos pirmininku respublikiniame soviete.

Ligi šiol užsienio reikalų ministerijos funkcijos buvo neapčiuopiamos, kadangi respublikinė ministerija jokių užsienio politikos reikalų netvarkė. K. Preikšui šios ministerijos pavedimas reikšmingas dviem požiūriais. Visų pirma, kad Preikšas tuo pačiu metu pasilieka ir premjero (M. Šumausko) pavaduotojas, o

tai ir ministerijos autoritetą kelia. Antra, Preikšas ligi šiol buvo premjero pavaduotojas švietimo ir kultūros reikalams. Tarp premjero pavaduotojų (Ozarskis, Laurinaitis, Kairys) nematyti nei vieno, kuris galėtų perimti ligšiolines Preikšo funkcijas, nes visi ūkinių sričių specialistai (ar bent pretenduoja į specialistus, kadangi imasi tas sritis tvarkyti). Taigi Preikšas, matyt, ir toliau pasiliks švietimo-kultūros reikalų prižiūrėtojas. Tuo pačiu metu jis dabar bus ir užsienio reikalų ministras. Tai gali reikšti, kad ta neiškilios paskirties užsienio reikalų ministerija kaip tik imsis "kultūrinių ryšių su užsieniu" plėtimo uždavinių, o per juos ir santykių bei įtakos lietuviškoje senovėje ir gal net naujojoje išivijoje. Washingtono sovietinėje pasiuntinybėje II sekretoriaus titulu jau yra atsiųstas lietuvis (L. Kapočius). Lygiai tokiu pačiu titulu (II sekretoriaus) kitas lietuvis (Černiauskas) atsiųsto sovietinėje pasiuntinybėje Urugvajuje. Galimas dalykas, kad tuo būdu ta neiškilioji užsienio reikalų ministerija perims ir ligi šiol visiškai nesėkmingą mišailovinio komiteto veiklą.

LNA

Kiekvienai konkurse dalyvavusiai dainininkei Dirvos vyr. redaktorius B. Gaidžiūnas įteikė dovanėlę. Nuotraukoje iš kairės: Genevieve Maczis (Chicago), Regina Malcanaitė-Petrauskienė (Chicago), Julia Luiza (Cleveland), Nerija Linkevičiūtė (Chicago), Daiva Mongirdaitė (Boston), Elena Blandytė (Chicago), ir Dirvos vyr. red. B. Gaidžiūnas.

Dirvos ruoštame jaunųjų dainininkių konkurse pirmąją premiją (300 dol.), skirtą Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, laimėjo Daiva Mongirdaitė iš Bostono. Nuotraukoje: Vilties bendrovės pirm. J. Bačiūnas "havajietiška" sveikina laimėtoją, prieš tai apdovanojęs specialiai iš Havajų užsakytu gyvų orchidejų vainiku. Dešinėje — LTS pirm. inž. E. Bartkus, įteikęs premiją.

Dirvos nuotrauka.

KONKURSINIO KONCERTO LAIMĖTOJOS

Daiva Mongirdaitė, Julia Luiza ir Nerija Linkevičiūtė

KONKURSINIAI JAUNŲJŲ PASIRODYMAI BUS KASMETINIAI

Praejęs sekmadienis — gegužės mėn. 2-oji, jauniems mūsų dainos talentams, o taip pat ir virš 500 konkursinio koncerto dalyviams, bus ilgai atmintina šventė. Joje konkurso dalyvės pajuto didelę lietuviškos visuomenės meilę pri-

augančioms meno jėgoms, o visuomenė galėjo pasidžiaugti, kad ta priaugančioji dainininkių karta, rimtu mokslu tai profesijai ruošdamosi, yra stipri ir patraukli.

I konkursinį koncertą atvyko šešios dainininkės: Elena Blandytė, Nerija Linkevičiūtė, Julia Luiza, Genovaitė Maczis, Daiva Mongirdaitė ir Regina Petrauskienė. Dėl tetos mirties neatvyko C. Batus ir susirgimo Irena Protosevičiūtė.

Konkursinį koncertą, pristatęs sprendimų komisiją: Sofiją Kudokiene, Vl. Braziulį-Braziulevičių ir Andrių Kuprevičių, pradėjo Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas, vedęs visą konkursinio koncerto eigą ir taręs jaunioms dainininkėms prasmingą žodį: vyresnieji, susirūpinę jaunųjų meno jė-

gų prieaugliu ir jų lietuviškumu, sudaro sąlygas joms ateiti į sceną ir skatina rimtu darbu siekti laimėjimų.

Po trumpo žodžio jaunosios dainininkės buvo pristatytos koncerto dalyviams ir joms duota išsitraukti dainavimo eilės numerius. Koncerto dalyviams buvo pranešta, kad jie balsavimuose dalyvauja patariamuoju balsu. Sprendimą daino sprendimų komisija. Koncerto dalyvių balsus skaičiuoti buvo pakviesta: Danguolė Bartkuvienė, Juozas Bačiūnas ir Jonas Palukaitis.

Atidaramajam jaunųjų dainos talentų pristatyme taip pat buvo priminta, kad tokios jaunųjų meno jėgų varžybos bus kasmetinės. Ir jau kitais metais į tas varžybas bus įtraukta mūsų jaunieji instrumentalistai ir baleto šokėjai.

Svečiai visas dainininkes sutiko dideliu šiltumu ir ovacijomis. Kiekviena konkursinio koncerto dalyvė dainavo po tris dainas. Dvi iš jų lietuviškai, kaip koncerto taisyklėse ir buvo nu-

APAČIOJE: sprendimų komisija — Vl. Braziulis, S. Kudokienė ir A. Kuprevičius. Toliau matyti M. Bačiūnienė, Alice Stephens, D. Bartkuvienė. Antroje eilėje — p. Kuprevičienė, D. ir R. Degesiai ir kt.

Dirvos nuotrauka.

Dirvos nuotrauka

Nukelta į 8 psl.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344.

Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344.

Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

RYŠININKAS TARP VYRESNIŲ JŲ IR JAUNŲJŲ KARIŲ

New Yorke išleista keli lietuviškos spaudos leidiniai: Karys, I Laisvę, Lituanus (anglų kalba), Darbininkas, Tėvynė, Vienybė, Ateitis, Aidai, The Baltic Revue. Čia yra ir eilė politinių bei visuomeninių institucijų: Lietuvos Laisvės Komitetas, Lietuvos Nepriklausomybės Talkos ir Fondo valdybos, VLIKo prezidiumas, ALTo informacijos centras, SLA centras, Lituanistikos mokykla ir Lituanistikos institutas prie Fordham universiteto, Lietuvos Atsiminimų radijo valanda, daug įvairių organizacijų bei pasikur kultūrininkų. O vienas iš seniausių bei reikšmingiausių Lietuvos Nepriklausomybės gyvų liudytojų — Lietuvos Generalinis Konsulas.

Šį kartą plačiau prisiminime Karij.

Šis skoningai tvarkomas, patrauklios išvaizdos mėnesinis žurnalas, kurio redaktorium šiuo metu yra Zigmas Raulinaitis, jau yra išvaręs gilią spaudos darbo vagą. Netrukus ruošiasi švesti 40 m. sukaktį.

Jo pirmas numeris skaitytojus pasiekė 1919 metais, gegužės 22 d., Kaune, "Kariškių žodžio" vardu ir neužilgo buvo pavadintas "Kariu". Pirmasis redaktorius buvo P. Ruseckas. Per tą laiką Karij redagavo dar visa eilė redaktorių: V. Steponaitis, J. Laurinaitis, K. Kepalas, J. Petrėnas, Z. Kuzmickas, A. Majus, J. Tomkus, R. Burokas, T. Šakmanas, S. Kuizinas, J. Balčiūnas-Švaistas, P. Jakštas, S. Urbonas, D. Penikas ir dabartinis Z. Raulinaitis.

Keitėsi ne vien redaktoriai, bet ir leidėjai, leidimo vieta bei tiražas, kuris buvo pasiekęs net 80,000 egz. Keitėsi ir Kario išvaizda.

Bolševikai, okupavę Lietuvą, 1940 m. liepos 5 d. Karij uždarė, bet jau vokiečių laikais, Vilniuje jis vėl buvo atgaivintas ir ėjo iki antrosios komunistų okupacijos — 1944 m. liepos mėn.

Netekę tėvynės, mūsų kariai savo žurnalą vėl pradėjo leisti Berlyne, Vokietijoje, o vėliau 1950 m. ir Amerikoje.

Karys buvo ir tebėra ne vien karių laikraštis, bet ir visuomenės, o ypač visais jo egzistavimo laikais, labai mėgiamas jaunimo. Bet gi svarbiausias Kario tikslas buvo stiprinti karių dvasią, ugdyti lietuviškas karines tradicijas, jungti karius į bendrą šeimą, vispasiškai auklėti. Taip pat Karys buvo geriausias tarpininkas tarp lietuvių visuomenės ir karių.

Dabar Karys deda dailiosios literatūros, poezijos, jaunimo ir kitokiais klausimais straipsnių, tačiau daugiausia vietos skirdamas Lietuvos karių istorijai. Jis skaitytojus supažindina mas ir su pasauline naują karo technika. Jame gausu ir prisiminimų iš Lietuvos laisvės kovų bei partizanų gyvenimo, įvairių karinių nuotykių, apsakymų iš senų ir dabartinių laikų.

mau straipsnių, tačiau daugiausia vietos skirdamas Lietuvos karių istorijai. Jis skaitytojus supažindina mas ir su pasauline naują karo technika. Jame gausu ir prisiminimų iš Lietuvos laisvės kovų bei partizanų gyvenimo, įvairių karinių nuotykių, apsakymų iš senų ir dabartinių laikų.

Zigmas Raulinaitis, Kario redaktorius.

Iš daugiausia Kariui pasidarbavusių yra kpt. S. Urbonas, pašventęs jam didelę savo gyvenimo dalį ir tik dėl ligos iš mėgiamo darbo pasitraukęs. O kaip vienas iš seniausių Kario bendradarbių paminėtinas redaktoriaus pavaduotojas Stasys Butkus, nesenai išleidęs savo atsiminimų knygą "Vyrai Gedimino Kalne". Literatūrinę dalį redaguoja poetas V. Jonikas, kalbą prižiūri K. Kepalas, administruoja L. Bileris. Dabartinis Kario leidėjas Lietuvos Veteranų Sąjunga "Ramonė".

Karys nemokamai siunčiamas keliolikai jaunimo organizacijų, didžiosioms bibliotekoms JAV-se ir mūsų invalidams. Du egz. prenumeruoja JAV armijos vertėjų mokykla, keturi Vokietijos mokslininkai, čia gimęs lietuvis p. Rasevičius, iš Annapolio, Maryland, kuris rašė iš Lietuvos istorijos dizertaciją ir, tuo tikslu užsiprenumeravo Karij, su juo nebesiskiria ir mokslus baigęs. Taip pat Kario neatsisako ir jaunieji kariai, atlikę karinę prievolę. Jis palaiko ryšį tarp senų ir jaunųjų karių.

E. Čekienė

KARYS LIETUVIŲ KARIŲ VETERANŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Gausus paveikslais ir straipsniais iš Lietuvos istorijos ir karinės istorijos. Metams — \$6.00; rašyti: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Santaupų investavimas į bendrovių akcijas

Amerikiečiai pradeda dominuoti Europos biržoje

J. KAZLAUSKAS

Investuotas kapitalas į progresyvios ir augančios bendrovės akcijas padvigubėja per 6-8 metus. Jei investuotojas, pradėdamas 1954 m., kas mėnesį investavo po \$50.00 į General Electric Co. akcijas, šių metų pradžioje jo idėtas \$3000.00 santaupos jau yra vertos \$4,500. Jei per 5 metus \$3,000.00 buvo investuota į Eastman Kodak bendrovės akcijas, rezultatai dar geresni, — kapitalas paaugo iki \$5,560 arba 69%.

Renkantis akcijas, verta dėmesį atkreipti į kitų investuotojų perkamas akcijas bei rinkoje vyraujančią akcijų pasirinkimo tendenciją. Žinoma, nėra būtino reikalo žengti su minia, bet jos idėjos gali būti naudingos.

Standard Oil (N. J.), General Electric, Dow Chemical, International Business Machines, General Motors, American Telephone and Telegraph yra bendrovės, įeinančios į populiariausią 10 bendrovių grupę, į kurių akcijas eiliniai investuotojai deda reguliariai savo santaupas. Šie akcijų pirkėjai nėra didieji spekuliuotojai, kurie bando per trumpą laiką praturtėti rizikuodami savo kapitalą, o taip pat atsisakydami ramaus miego.

Eilinis investuotojas, idėdamas mažiau rizikos, turi ilgą laiką laukti, kad pasiektų tų pačių rezultatų, kuriuos spekuliuotojas pasiekia žymiai trumpesniu laiku, jei tik laimė nusišypsos.

Per paskutinius septynerius mėnesius JAV investuotojai labai susidomėjo Vak. Europos bendrovių akcijomis, ir pirkimas prasidėjo. Balandžio mėn. per vieną savaitę apie ketvirtadalis parduotų Frankfurto biržoje akcijų buvo nupirktas amerikiečių. Amerikiečiai investuotojai daugėja Amsterdamo, Frankfurto, Londono, Romos ir Zuericho biržose.

1958 m. Vak. Euronos prarastos pinigines reformos, leidžiančios laisviau išeikvoti vietinę valiutą ir užsieninė, palengvino amerikiečiams pirkti ir parduoti akcijas.

Gavome 312 naujų skaitytojų Dar būtinai reikia 188

Daug kas mums rašo, kad Dirva pastaraisiais metais labai toli pažengė ir pralenkė kitus lietuviškus laikraščius. Žinoma, tokius atsiliepimus malonu skaityti leidėjams ir redaktoriams, bet reikia ir rūpintis, kad dar daugiau būtų padaryta. O be naujų skaitytojų sutelkimo tai nepadarysi. Tat ateikit mums į talką, nes vieni nepajėgime šios kliūtis nugalėti.

Jei tik išgalit, užsakykit Dirvą savo artimiesiems kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei turit kaimynų, kurie dar Dirvos neskaito, bet skaityti galėtų, atsiųskit mums jų adresus. Jiems Dirvą pasiūsim susipažinti. Tegul patys įsitikina ir apsisprendžia, ar galės ateity be Dirvos išsiversti. 500 naujų skaitytojų vajų vykdydami Dirvą metams duodame už \$6.00.

Siųsdami naujo ar rekomenduojamo skaitytojo adresą naudokitės šia atkarpa, ją atitinkamai užpildę:

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

Bendroji Europos Rinka, pradėjusi veikti praeitų metų pradžioje, prisidėjo prie tolimesnio Vak. Europos ekonominio augimo ir stiprinimo. Automobilių ir kitų vartotojų prekių paklausa didėja, 1957-58 m. ūkinis atoslūgis pamažu užleidžia vietą ūkiniam gerbūviui, ir europietiškos prekės vis daugiau skverbiiasi į pasaulinę rinką.

Tarptautinė padėtis daugiau žada taiką, negu totalinį karą. Ir tai leidžia rizikuoti investavimui į augančių bendrovių akcijas, iš kurių paminėtinos yra Philips Incandescent Lamps Works,

didelė olandų elektrinių gaminių korporacija.

JAV rinkinių bendrovių akcijų kainos per paskutinius dvejus metus smarkiai pašoko; dalis investuotojų mėgina didesnę pelną gauti iš užsienio akcijų, negu vietinių, kurių tolimesnis kainų kėlimas gali būti lėtesnis, negu Vak. Europos.

Ilgalaikiui santaupų investavimui į augančių bendrovių akcijas yra geriausia vieta. Yra atvejų, kurie pasakiškai puikiai apmoka. Prieš 15 metų \$2,000.00 investuoti į St. Louis South Western Railway bendrovę šiandien duoda daugiau, negu 1 milijoną dolerių. Tuo laiku akcija kainavo \$1.00, šiandien virš \$500.00.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

JAV rytinės dalies LB suvažiavimas

Gegužės 9 ir 10 New York Union Ave.) įvyksta JAV rytinės dalies Lietuvių Bendruomenės apygardų bei apylinkių atstovų ir lituanistinių mokyklų mokytojų, ten reziduojančių švietimo darbuotojų bei mokyklų tėvų komitetų atstovų suvažiavimas.

Susitarimu su LB Centro Valdyba, suvažiavimą organizuoja LB New York Apygarda. Atitinkamoms apygardoms, apylinkėms ir lituanistinėms mokykloms Apygardos Valdyba suvažiavimo reikalu išsiuntė bendrą raštį, smulkiau paaiškinantį atstovavimo dalykus, duodantį suvažiavimo darbotvarkę ir kt.

Svečiais į suvažiavimą kviečiami visi lietuviai, kuriems artima bendruomeninė idėja ir rūpi LB veikla. Suvažiavime taip pat laukiami JAV rytinės dalies LB Tarybos nariai. Iš LB Centro Valdybos suvažiavime dalyvaus pirm. St. Barzdukas, izd. J. Staniškis ir švietimo ved. P. Balčiūnas. Suvažiavime dalyvaus ir pranešimą padarys LB Centrinės švietimo Tarybos pirm. J. Tamulis.

Suvažiavimo tikslas — LB organizacinių, veiklos, lituanistinio švietimo ir kultūrinio darbo klausimų svarstymas. Tai yra klausimai, susiję su tautiniu mūsų išlikimu. Jiems reikia visų mūsų atsakomybės pajautimo. Todėl suvažiavime laukiama aktyvaus reiškinio visių tų, kuriems ši atsakomybė atitenka. Linkime suvažiavimui būti gausiam ir darbingam.

Dėl AB lietuviškų transliacijų

LB Centro Valdyba, reaguoja į Amerikos Balso Muencheno skyriaus transliacijų lietuvių kalba sustabdymą, 1959 sausio 3 pasuntę raštus šioms JAV pareigūnams: JAV prezidentui D. D. Eisenhoweriui, viceprezidentui R. M. Nixonui, valstybės sekretoriui J. F. Dulles, pasekretoriui Europos reikalams C. B. Elbrickui, senatoriams S. M. Youngui, F. J. Lauschei, A. Wiley, Styles Bridges, J. F. Sparkmanui, J. F. Kennedy, L. Saltonstallui, T. F. Greenui, kongresmanams Ch. A. Vanikui, Fr. P. Bolton, M. A. Feighanui, D. J. Floodui, K. B. Keatingui, J. W. McCormackui.

Centro Valdyba prašo juos rūpintis praveisti investiciją dėl programų lietuvių kalba uždarymo, grąžinti transliacijas lietuvių kalba ir Amerikos Balso transliacijose panaudoti žinomus pabėgėlius bei jų patyrimą.

Palankūs atsakymai su pažadais padaryti atitinkamus žygius gauti iš viceprezidento Nixono, senatorių Youngo, Lausches, Kennedy, Saltonstallo, kongresmanų Vaniko, Bolton, Feighano, Keatingo, McCormacko.

Atsakiusiems LB Centro Valdyba 1959 balandžio 4 pasuntė padėkos raštus ir kartu iš naujo pareiškė savo nuomonę dėl Amerikos Balso Muencheno skyriaus transliacijų lietuvių kalba reikalingumo.

Paskutinėmis savaitėmis jau yra atėjusių ir daugiau atsakymų.

CV inf.

LOS ANGELES

Los Angelės Birutietės suruošė labai šaunų rožių balij. Nuotaikingai skambėjo rožių valsas erdvioj didelėj salėj, kuri buvo išpuošta rožėmis. Balij pajavairino Los Angeles žinoma dainininkė-solistė Florencija Korsak ir komp. Budriūno vedamas vyrų oktetas. Pelnas paskirtas Sibirian ištremtiems lietuviams sušelpiti.

ATSAKO CLEVELANDIEČIUI STUDENTUI

Dėl jaunimui namų reikalingumo mūsų draugija nemano ginčytis ar bartis. Aišku, kad reikalinga. Tik gaila, kad jaunas studentas pasirinko netinkamą būdą to tikslo siekti. O taip pat studentas pamiršo, kad gera jaunimo grupė — Čiurlionio Ansamblis jau turi puikius namus, prie kurių patartina jungtis ir kitam lietuviškam jaunimui.

Mielas jaunuoli, vyresnį žemindamas šauksmu ar bardamas gyvenimo nesukursi, nė garbės neįsigysi. Tik kietu darbu tai galima padaryti. Negi pats esi išmintingesnis už vyresnį: motiną, tėvą, brolių. Atmink, be artimo meilės ir pagarbos vyresniam, tavo gyvenimas bus tuščias.

Pamiršai, mielas studente, kad seniai ir senelės jau atidavė savo privalomą duoklę tėvynei. Jie atidavė jėgas, sugebėjimą, o daugelis net ir gyvybę. Jie krauju išpirko, tau, jaunuoli, laisvę gimti. Jie papildė tautos istorijos lapus, tradicijas. Jaunimui liko tik sekti, mokytis, gerbti. Seniai ir senelės tebesisieloja ir tebekovoja dėl laisvės atgavimo.

Jaunuoli, tu galėsi pasigirti tik tada, kai ką nors įrodomei sukursi, pasiaukosi, nuveiksi.

V. Nagienė.

D. L. K. Birutės
Draugijos Clevelande
skyriaus pirmininkė.

REIKIA IR MUZIEJAUS, REIKIA IR JAUNIMO NAMŲ

Nesutinku su clevelandiečių studentu, kad nereikia atkurti Karo Muziejaus. Reikia, jei tik yra sąlygos. O atrodo, kad tokias sąlygas Tėvai Jėzuitai sudaro.

Reikia ir jaunimo namų. Tik man atrodo, kad gerai pasitvarkius, Clevelando jaunimas gali sutilpti Čiurlionio ansamblio turimuose namuose. Bet jei negali sutilpti, o yra sugebančių tokius namus pasistatyti ar nusipirkti, tai kodėl tas studentas nesiima iniciatyvos. Aš tikrai ateisiu į talką savo parama. Ateis ir kiti. Tat ir imkitės iniciatyvos. O tiems, kurie žada ir Karo Muziejų paremti, nedrauskit. Jie savo centus taip pat geram tikslui atiduos.

St. Kazlaitis, Bedford

PRAŠOME ATSAKymo

Dirvos Nr. 30 buvo žinutė iš Toronto, kurioje rašoma, kad Paramos kooperatyvo išdinininkas J. Matulionis neleistinau naudojosi savo reikalams kooperatyvo pinigais. Prašau paaiškinti, ar ten minimas J. Matulionis yra tas pats, kuris buvo VLIKo pirmininku ir dabar įsipiręs į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkus?

V. Paliepis, Hamilton
Red. pastaba. Hamiltonas yra Toronto pašonėje ir klausėjui daug geriau atsakymus gauti pačiame Toronte.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

Kredencialu šešelyje (1)

Ar gali būti labiau tinkamas dalyvis Bernelių Mišioms, kaip kryžiuojamos tautos atstovas?

Nuomonių sankryžos svarstant atstovybės prie Vatikano likimą.

J. ŠNARYS

Karo ugnies ir bolševikų baimės iš Lietuvos genami, mes ne daug ką su savim pasiėmėm. O jei kuris ką greitosiomis ir išimėm, tai pakelėse praradom. Išidėto maisto ir kitų medžiaginių gėrybių jau pritrūkom Vokietijos tarpustotyje ir dypiečių stovyklose. O persikėlę šiapus vandenų, jau pradėjome pasigesti bei pritrūkti ir dvasinio iš Lietuvos pasiimto lobio.

Vis labiau apsiirpant su tėvynės netekimu, su gimtųjų namų praradimu. Pritrūkstam tautinės savivarbos, savųjų ir savo kalbos meilės ir kitų dalykų, kuriuos seniau vertinome, kaip svarbiausius pamatinius akmenis ne tik savo tautybės, bet ir savo žmogiškos vertybės. Bet dar ligi šiol niekad nebuvo pasigedę kredencialų — niekad nebuvo jų pritrūkę.

Kai kiekvienas mūsų nešėmės savo skausmą ir bendrą visos tėvynės nelaimę, mums atrodė, kad visas pasaulis mato mūsų skriaudą — norėjom rodyti kiekvieno mūsų ir Lietuvos kruviną kelią. Tada niekam iš mūsų neatėjo į galvą, kad mūsų teisės reikės dar įrodyti ir įrodinėti daug kartų žodžiu ir raštu, kad turės būti samdomi advokatai, davinėjami kyšiai, priverstinai šypsomasi ir sakomi komplimentai...

Fotografas Noreika, kurio darbai puošiasi ir Lietuvių Enciklopedija, be kurio neapscina joks kultūrinis bruzdėjimas Chicagoje, kartą pasimaišė ir kitam "fotografui" po ranka.

B. Beržinio nuotrauka.

DERYBOS SUVALKUOSE

Iš naujai išleistos K. Žuko prisiminimų knygos "Žvilgsnis į praeitį"

Didelė staigmena!

Užsienio reikalų viceministeris P. Klimas pranešė man, kad aliantų spaudžiami, lenkai sutiko su mumis tartis, baigti visus ginčus, nustatyti sienas ir užmegzti gerus kaimyninius santykius. Tam lenkai siūlo mums suvažiavimą Suvalkuose rugsėjo mėn. 28 ar 29 d.

Nelabai pasitikėdami lenkais, vis dėlto mes džiaugėmės, kad galų gale pasibaigs nuolatiniai nesusipratimai ir kruvinai susirėmimai.

Mūsų delegacijos pirmininku buvo numatytas B. Balutis, o nariais M. Biržiška ir Čarneckis. Iš savo pusės paskyriau gen. Katčę, mjr. Šumskį ir dar kažką trečiąjį.

Prieš pat delegacijos išvažiavimą pas mane atėjo Balutis, kuris slaptai pranešė, jog iš vieno savo žvalgo, idėjinės lietuvaitės studentės, turįs žinių, kad po Suvalkų konferencijos priedanga Pilsudskis ruošias kažkokį puolimą. Tų žinių tikrumą jis visu 100% garantuoti negalys, nes konferencija būsimanti visą laiką netarpinėje kontrolėje karinės aliantų misijos, kuri negi neturės autoriteto jų agresiją sutramdyti?

Išleisdamas gen. Katčę, aš vėl paėmiau iš jo garbės žodį, kad konferencijos metu jis visai negers, už tai vėliau gaus atostogų ir galės "pasilinksinti" kiek tik norės. Mjr. Šumskį paprašiau jį pagloboti ir saugoti nuo visokių parundų. Kasdien, pasibaigus posėdžiui, jiedu turės atvažiuoti automobiliu į Kalvariją ir iš ten mane informuoti.

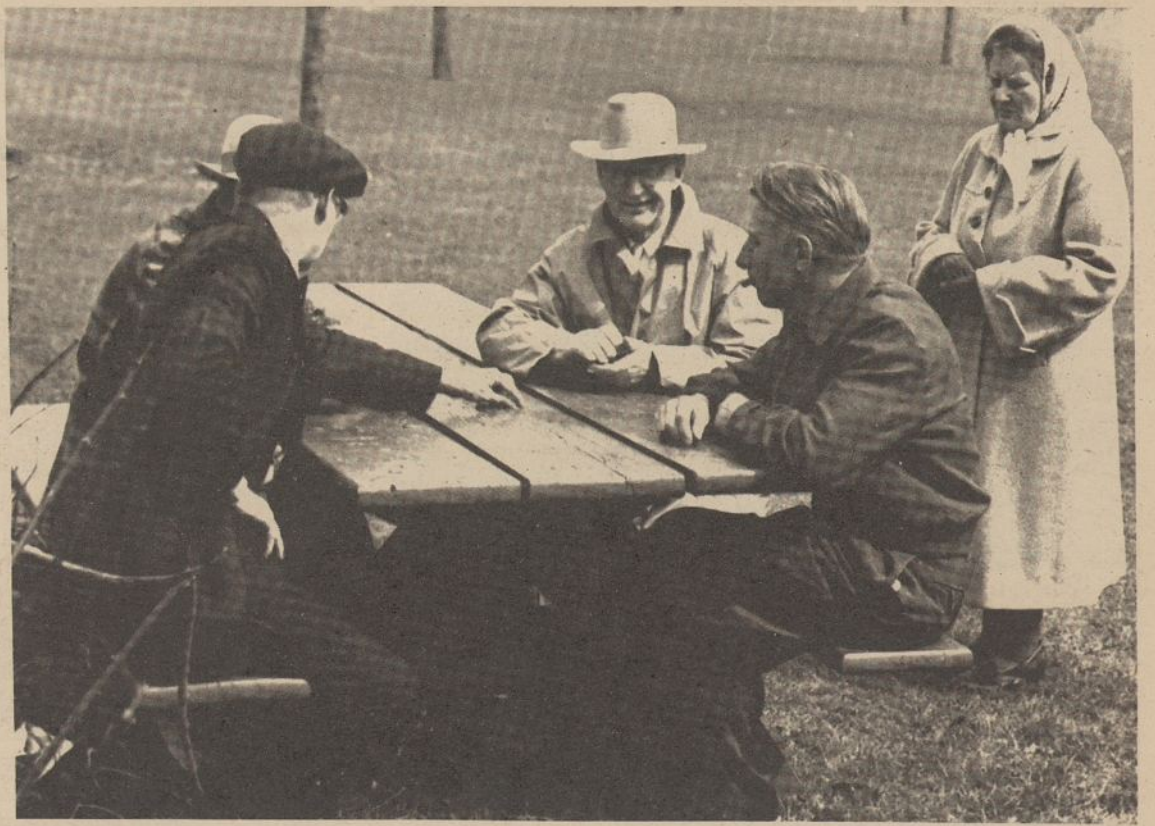
Rugsėjo 29 d. prasidėjo derybos, ir iš gen. Katčę sužinojau, kad lenkai laikosi gerai, daug kur mums nusi-

betgi, jei sakoma "Roma", niekas neturi galvoje kanceliarijos su daugybe raštininkų ir kurjerių, bet turi akyse tą didįjį moralinį ir teisingumo autoritetą ir Dievo šviesos žemėje židinį. Kai mes laukiame ir tikimės iš Romos tėviškos globos ir moralinės pasipirties, mums atsuka į veidą Romos kanceliariją; pradėta linksniuoti tarptautinė teisė, patį popiežių paliekant lyg nuošaly. Bet negana to; ir mūsų atstovą atskyrė nuo atstovybės: "Vatikano valstybės sekretariatas svarstė mūsų atstovo, ne atstovybės, diplomatinio statuso klausimą", taip rašė I-23 d. "Drauge" Dr. P. Varnaitis (= prel. Tulaba). Ar nėra gi čia tik gudravimas, dėmesio nukreipimas?

Girdi, mes, naivėliai, turėjome žinoti, kad visą laiką nuo karo pabaigos mūsų atstovas Vatikane tik iš malonės sėdėjo. O malonės negalime reikalauti. Bet kodėl gi ta malonė pasibaigė po kardinolo Višinskio apsilankymo? Ir apskritai: jei malonė kada nors pasibaigia ir ypač be kaltės ir nusikaltimo to, kuriam ji buvo taikoma, ar iš viso galima ją laikyti malone?

Antra vertus, vėl sakoma, kad mišiškis nebuvo tikras diplomatas, kaip kitų valstybių diplomatai, bet tik "simbolis". Jeigu jis tik "simbolis", kam jį tada pažeminti? Juk ar gali būti tinkamesnis simbolis, kaip pasiuntinys tos tautos, kurios tūkstančiai nukankintų ir nužudytų katalikų, kunigų ir vyskupų? Ar gali būti labiau tinkamas dalyvis Bernelių Mišiose, kaip kryžiuojamos tautos atstovas? Ar ne jam pridera pirmoji vieta? Toks atstovas ne tik nėra žemesnio laipsnio, ne tik pažeminti jį reikia, bet moraliniu požiūriu laikytinas aukščiau už kitų "saugiųjų" kraštų kredencialais ginkluotus pasiuntinius. Kam tokiame simboliui reikalingi kredencialai?

Didžiosios vakarų valstybės mus, silpnuosius, paliko žvėries nasruose, tai dabar "saugūs" kitų sąskaiton.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nėra kurdinti: gryčiose neramu, fabrikai uždaryti. Arklių girdyti taip pat nereikia... Chicagoje, ypač lietuviškajame Marquette parke, pavasario saulutei maloniai kutenant kupras, prasideda pinaklio sezonas.

B. Beržinio nuotrauka.

Juk ir Lietuva buvo laisva, ir mes turėjome savo įstaiigas, prezidentą, kuris nebūčiau galėjo pasirašyti kredencialus, negu dabar "saugieji" prezidentai savo pasiuntiniams pasirašo.

Čia man prisimena Erich Maria Remarko herojus, kuris buvo patekęs į frontą tiesiog iš mokyklos suolo ir per trumpą laiką tiek visko matęs ir išgyvenęs, kad savo dvasia jau anksti subrendęs. Paleistas atostogų, jautėsi tiek pritrenktas ir gyvenimo pamokytas, kad nerado ryšio nei kalbos su savo namiškiais. Ir, kai jo sesuo, jam čiauška, pasakoja visokias namų naujienas, kad esą jos draugė iškėkėjusi už rotnistro, jaunasis fronto kareivis sarkastiškai atsako: "Aš ir esu matęs daug užmuštų rotnistrų". Taigi ir mes turėjome puosnius mūšius ir isterius-pasiuntinius su šviežiais ir visai tinkamais kredencialais. Bet kas iš to: užėjo priešas, viską sugriovė, žmones išvairė, kredencialus aptaškė krauju...

Ir štai: ar šitokie krauju rašyti skiriamieji raštai Romai, kurioje mūsų pasiuntinys tik "simbolis", negerai? Gerai, kad sovietų pasistūmėjimo į vakarus metu Roma buvo saugioji vietoj. Bet ji gali atsiminti ir Atilos laikus: Romai gresė toks pat pavojus, kaip mums dabar. Mes buvome pakeliui bolševikams — užtat nukentėjome. Bet ir Roma bu-

vo kažkada pakeliui humams.

"Saugiesiems" mes visi dabar atrodome "naivūs" — visi, kurie esam už geležinės tvoros. Buvo "naivūs" rytinio Berlyno vokiečiai, "naivūs" lenkai o dar labiau vengrai, tikėdami iš saugiųjų paramos ir paguodos. Turbūt, bus "naivūs" dabar ir tibetiečiai, laukdami iš "laisvės gynėjų" vakaruose pagalbos... Esam "naivūs" pramogaujančiams prezidentams, be skrupulų politikams, prekiaujantiems mažomis tautomis. Mes esame "naivūs", nes tikime tikrąja sąvokų reikšme ir nesitenkinam sukurta, diplomatine sąžine.

Roma visų pirma — dvasinis kontrolierius, kuris žengia iš vieno krašto užsienio reikalus tvarkančios

jstaigos į kitą ir tikrina, kas turi šviežius kredencialus ir kas jų neturi? Prieš ką Vatikanas atsakingas už pas save laikomus kitų kraštų pasiuntinius?

Visa eilė tarptautinės teisės žinovų, jų tarpe ir mišiškis prof. D. Krivickas aiškina, kad kredencialų reikalavimai nėra būtini.

Betgi Romos apologetai ir čia nukrypo nuo tikrovės. Jie neapsižiūrėjo, kad dabartinis popiežius nėra formalus: kaip tik šis buvo išėjęs iš rūmų, pasišvaistė už kanceliarijos sienų, apsilankė kalėjime. Reiškia: tos "griežtos tradicijos" truputį peržengtos. Tik Lietuvos atžvilgiu, gal "iš didelės meilės jai", pasiliko kietos ir degradavo mūsų pasiuntinį.

(Bus daugiau)

- Būkit geri! Paimkit ir mano žmonos smuiką!...

leidžia, o kontrolės komisija įdėmiai mūsų derybų klausosi ir džiaugiasi.

Džiaugėmės ir mes.

PRELATO OLŠAUSKO PRANEŠIMAS

Bene spalio 2 d. pas mane atvyko prel. Olšauskas su nepaprastu pranešimu.

Jo tikromis žiniomis, šiomis dienomis Pilsudskio traukinys mažoje stotelėje tarp Lydos ir Maladečnos įvyko svarbus pasitarimas, kuriame nuspręsta pulti mus ir paimti Vilnių. Tai įvykdyti pavesta gen. Želigovskiui, kuriam duodamos 4 divizijos pėstininkų ir dvi brigados kavalerijos. Esant reikalui, jo puolamoji jėga bus padidinta iki reikiamo skaičiaus.

Tuo pat laiku turėti atspyrui prieš pasaulio opinią, Vilniuje bus padarytas vietos gyventojų sukilimas prieš lietuvius ir jam sukurstyti iš Chyrovo vienuolyno (Galicijoje) jau atvyko 4 jėzuitų kunigai, kurie šiuo momentu slapstosi šv. Dvasios rusų vienuolyno požemiuose.

— Iš kur tokios tikslios žinios? Ar ne iš studentės? — paklausiau.

— Ne, tamsta, šios žinios yra tikslios ir neabejotinos.

— Ačiū, kunige prelate. Atitinkami žingsniai bus tuojau padaryti. Bet dėl kunigų jėzuitų — tai ar neraskite reikalo apie tai pranešti vyskupui, kad jis juos savo galia sudraustų?

— Dovanokite, ponas ministeri, bet koks tamsta esi naivus: tą dieną, kai jis juos mėgins sudrausti, jis jau nebebus vyskupu.

— Senas, prityręs šnipas... bet ir geras patriotas... — pagalvojau aš, kai prelatas apleido mano kabinetą.

Apie prelata Olšauską žinojau iš garsios rusų generolo Miasojėdovo šnipinėjimo bylos, kur prelatas vaidino nemažą rolę, ir iš jo santykių su Kauno gubernatorium Giazėvu.

Tuojau pradėjau reaguoti.

Iššaukiau žvalgybos skyriaus viršininką Lipčių, kuriam daviau įsakymą 4 jėzuitų kunigus suimti, o apklausti juos aš pats. Šv. Dvasios vienuolyną Lipčius išskrėtė, bet kunigų nerado.

Svarbiau buvo su Želigovskiui. Pasitaręs su dr. Grinium, o vėliau su juo ir Valstybės Prezidentu, aš gavau leidimą prašalinti nuo armijos vadovavimo plk. Ladygą, o jo vieton pakviesti vis dėlto gen. Žukauską. Tai buvo padaryta bene spalio 5 dieną. Tuojau buvo duotas įsakymas III pėst. divizijai vykti Vilniaus link. Šią operaciją nebuvo lengva atlikti, nes divizijos daliniai buvo labai išmėtyti pietų Lietuvoje.

SUVALKŲ SUTARTIS PASIRAŠYTA...

Spalio 5 d. pavakare gen. Katčę pranešė man, kad derybos su lenkais eina ypačiai sklandžiai ir su būsima siena jie "privaziavo" iki Nemuno. Lenkų mandagumas, paslaugumas ir noras pasidaryti gerai kaimynais didelis.

Kitą dieną, tai yra spalio 6, vėl pranešė, kad priėjo jau iki Bastūnų stoties Vilniaus Lydos geležinkelio ir kad geležinkelis Vilnius — Gardinas paliekamas mums.

Toliau lenkai siūlo laikinai nutraukti derybas, nes nuo Bastūnų stoties į rytus dar eina kovos veiksmas su bolševikais, taigi nėra prasmės derėtis dėl to, ko nei mes patys, nei lenkai neturime. Lenkai siūlo rytoj pasirašyti laikinąją sutartį nuo Vištyčio ežero iki Bastūnų stoties. Ką daryti?

Įsakau sutartį pasirašyti, jei ir Balutis panašų įsakymą gaus iš užsienio reikalų ministerio.

Spalio 7 d. pietų laiku gavau pranešimą telefonu, kad sutartis jau pasirašyta ir delegacijos išsiskirsto, nors ir lenkai, ir aliantų atstovai dar kuriam laikui pasiliks Suvalkuose baigti dokumentinės dalies.

Lenkų delegacija kviečia mišiškius bendrai pavakarieniauti. Daviau generolui Katčę "lengvą dispensą" nuo svaigiųjų gėralų.

Džiaugiasi, bet kažkaip sieloje buvo neramu...

AKIMIRKSNIŲ KRONIKOS

Nemirtinga siela ir jėga

Dideli įvykiai, negirdimi ir nepastebimi, kaip lapės žingsniai, atėjo ir iš pagrindų keičia mūsų socialinį ir asmeninį gyvenimą. Tai vis gilesnis ir platesnis moterų užviešpatavimas pasaulyje, šiaip jau kadaise beveik vienų vyrų tvarkytame. Tačiau moteris istorijos tėkmėje vis daugiau ir daugiau pradėjo įgyti laimėjimų, jos lygybės ir pagaliau viršenybės pripažinimą.

Bet pačiais didžiausiais jos laimėjimais laikytume: 1. katalikų bažnyčios konsiliumą Trento mieste (1545-1563 metais) ir... automobilį. Pirmuoju atveju, moteriai galutinai buvo pripažinta nemirtinga siela, o antruoju — suteikta jėga, didesnė už vyro, didesnė už arklio, prilygstanti kelių šimtų arklių jėgai.

Senovėje ir dar Viduramžiais vis tebekrito ant moters juodas žalčio šešėlis už Ievos nusikaltimus rojuje ir ilgai draikėsi abejonės, ar tas grakštusis padarėlis galėtų turėti tokią pat nemirtingą sielą, ir tą patį dvasingumą, kaip vyrai. Ir tikrai 16-jame šimtmečiuje, po pusantro tūkstančio metų svyravimų, teologijos ir kitų mokslų daktarai, popiežiaus sušaukti į Trento miestą apsvairstyti, protestantizmui įsigalint, bendrųjų katalikų bažnyčios reformų, pagaliau oficialiai pripažino, kad moteris turi tokią pat nemirtingą sielą, kaip ir vyras. Tas vis dar permąžai įvertintas įvykis mūsų krikščioniškoje civilizacijoje turėjo juk tiek pat, o gal ir didesnės reikšmės, negu vergijos ir baudžiavos panaikinimas.

Mano vargšė galva ligi tokios gilios išvados greičiausia nebūtų priėjusi. Bet tokią mintį prieš kelis metus išsakačiau labai katalikiško ir konservatyvaus prancūzų dienraščio "Figaro" vienoje akimirksnių kronikoje (1957. V. 17 d., Nr. 3948). Kronikos autorės p. Nicole mintys man tiek patiko, kad jas išsikirpau ir čia leisiu sau daugiau paplagijuoti.

Po šio istorinės reikšmės perversmo, moteris tačiau greit pastebėjo, kad nemirtinga siela dar nesuteikia jai atitinkamai stiprių muskulų. Nežiūrint Trento konsiliumo nutarimų, teisybė ir toliau vis likosi rankose to, kuris stipresnis. O imantrūs vyriški protai ir toliau tebeaiškino, kad visgi tikroji galybė tebėra barzdos pusėje ir kad višta tegul per daug nešokinėja prieš gaidį. Tokie esą natūralūs gamtos įstatymai.

BRONYS RAILA

Išsigelbėjimas ėmė švisti dar trejetai šimtmečių praeities. 1891 metais prancūzų inžinieriai Panhardas ir Levassoras, o tuo pat metu genialusis Amerikos amatininkas Fordas ir kiti mechanikai ėmė ir sugalvojo — uždėti motorą ant ratų ir važiuoti. Ilgai netrukus, kiekvienai Ievos dukteriai automobilis galėjo suteikti daugelio arklių jėgą. Tuo pasibaigė vyriško muskulo supremacijos amžiai.

Šiandien jau būtų visai skysto proto ženklas kalbėti apie vyro ir moters fizinę nelygybę, kada jai užtenka tik paspausti vieną mygtuką namui prisildyti, kitą — paleisti darban komplikuočiausius virtuvės įrengimus, skalbiamas, indų plaunamas ar siuvas masinas, ar tuo pat būdu fabrike pajudinti darbu milžiniškas pramonės pabaisas, ar laukuose vienai su traktoriu per dieną pripiauti daugiau kviečių, negu tai padarytų dešimt stipriausių vyrų su aštriaisiais dalgiais, Atskirai paėmus, Jurgis ir Kęstutis dar gali būti kiek stipresni, bet tai jau nebeturi jokios išskirtinės reikšmės daugelyje kitų pagrindinių sričių, kur Veronika ir Gražina yra lygiai tiek pat stiprios.

*

Tačiau nežiūrint, kad jau praėjo keturi šimtai metų, kai moteriai pripažinta nemirtinga siela ir puse šimtų metų, kai jai pradėtos teikti ir vis didinamos mechaninės jėgos, moteris tebeišgyvena augimo krizę, lyg tie jaunuoliai savo nedėkingame amžiuje. Tai laikotarpis, kada suaugusieji jaunuoliams teikia daug privilegijų: nekreipia dėmesio į jų dažnus kaprizus ir ūpo svyravimus, su ta paguoda, jog visa tai pagaliau praeis ir išnyks galutinai užaugus.

Ir štai tuo būdu moteris laimi abiejuose frontuose. Iš vienos pusės, ji laikoma jau "didele", lygi ir stipri, ir tuo pat metu jai teikiama apsauga ir rodomas švelnumas, kuris šiaip jau skiriamas tik mažiesiems ir paugliams... Ji tebereikalauja skrupulingai išlaikyti žavius praeities gadynių ipročius, kada ji buvo glostoma, gerbiama ir glamonėjama, kaip "silpnoji lytis", su tokiu dėmesiu, kuris teikiamas silpniesiems ir globos reikalingiems. Ir tikrai, dažnas dabarties laikų vyras, kuris visą dieną trina alkūnes ofisuose ar lieja prakaitą fabrikuose, laiko tai teisingu ir normaliu

reiškiniu, idant būtų palengvintas ir pagražintas gyvenimas žmonai, kuri namie jo visai nebeklauso ir nebemano klausyti. Iš kitos pusės, psichologai ir psichanalitikai tą vyrelį baigia įtikinti, jog visos moteriškos ašaros, jų "nelogiškumai", sukeliamos scenos ir audros, staigūs ūpo svyravimai yra normaliausi reiškiniai, — tai tas vokiečių poeto Goethės aptartasis "das ewig Weibliche" (amžinas moteriškumas), kuris mus tik kelia ir "traukia aukštyn"...

Tš kitos pusės, riteriškas vyras laiko savaime suprantama, kad jo žmona turi teisę balsuoti, organizuoti, nuspresti, pirkti, parduoti ir turėti nuosavas idėjas betkuriuo klausimu. Jei ji, kaip vis dažniau pasitaiko, imasi amato arba išeina kur dirbti su mašinomis ar smegenimis, jos drąsai, ryžtingumui ir narsumui giedami himnai. Stebimasi ir didžiuojamasi, kad ji visai sėkmingai perima ir atlieka darbus, kuriuos nuo šimtmečių dirbdavo tik vyrai.

Stalininė Rusija, kuriai moters sielos nemirtingumas mažiausia kvaršino galvą, šias naujas idėjas jau pritaikė su visu dialektiniu determinizmu: — visi lygūs, tad merginos, — nešio kit plytas prie statybų, kas kit griovius, valyk gatves ir dėvėkit tokius pat vatinukais ar kitais nemadingais skarmalais, kaip ir vyrai...

*

Bet Vakaruose vis dar nepasiektą tokios pažangos.

- Tu nebemyli manęs daugiau... Seniau šioj vietoj visad tau motoras sugesdavo!

SCOTTVILLES SŪRIAI

Gal niekas tiek rūpestingai ir švariai netvarko savo gamybos, kaip Paukščiai Mamytės sūrių.

Su pasididžiavimu gamintojai praneša, kad tie geriausi sūriai pradėti gaminti iš standartinio "Grade A" pieno, kuris yra šviežias, pilno riebumo, pasterezizuotas ir be jokių priemaišų. Ir

čia moteris dabar išgyvena ir plėtoja pačius nuostabiausius savo istorijos akimirksnius. Ji yra globojama ir proteguojama, ir kartu visiškai laisva. Ji ne tik važinėja tais pat automobiliais, muša greičio rekordus, skraido ir šoka iš parašiutų, išteka už milijonierių, po metų juos pavaro už aukštą mėnesinę pensiją, vadovauja prekybos, pramonės bizniam ir administracijos įstaigoms, ir pati pirmoji su pasipiktinimu šaukia, jog skandalas, jeigu vyras neduos jai pirmenybės ar kalbės su ja, laikydamas cigaretę lūpose ir kepurę ant galvos.

"Jaunosios dvidešimtojo šimtmečio moterys neberodo daugiau bendro su anomis praeities laikų švelnėmis stirnomis, išskyrus jų įsitikinimą, kad kiekvienas, kuris turi vienu šonkauliu mažiau už jas, privalo joms tarnauti, jas girti ir joms nusileisti... Tokia išimtinė padėtis vargu galės ilgai tverti", sako minėto dienraščio kronikininkė Nicole, pati būdama moteris ir todėl, kaip įprasta sakyti, geriau nujaučianti už mus kitus, atbukusius vyrus.

Nežinau kodėl, bet laikas nuo laiko vis prisimenu tuos jos samprotavimus. Ypač tada, kai kurį vakarą palydžiu ligi automobilio vieną ar antrą savo dukterį, kuri sėda prie mašinos vairo ir išvažiuoja savo svarbiais ir intymiais reikalais. Tada mane ir apima tie poetiški susimąstymai apie nemirtingą sielą, trapų jaunystės grožį, žvilgančias akutes kaktytėje ir švelnias silpnutes rankes, į kurias įjungama 275 žirgų bėgūnų jėga.

Ir tu atspėk, kad geras, ką su tokia pragariška galyme jos gali padaryti!

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS

Telesforas Valius: Autoportretas (spalvota tipografija)

Darbai. — Anądien Dirvoje Atliktas Kriukis išsireiškė: "Su lietuviška knyga, sakoma, taip blogai, kad net kunigai keikiasi". Na, kunigų keikiantis neteko girdėti, o tuo labiau dėl lietuviškos knygos nesekmų, bet grynai tiesa, kad su lietuviška knyga išeivijoje "nekoki popieriai". O popieriuose apie šį reikalą parašoma — negalėtum skųstis. Bet raštų daug, o darbų — mažai. Sakysim, Liet. Bendruomenė savo biuletenyje pabrėžia reikalą apylinkėse organizuoti ir plėsti bibliotekas. Raštas raštu ir lieka, gi apylinkėse veiklos šiuo reikalu negirdėti.

Buvo kalbų apie Tėvynės bibliotekos organizavimą — kur dingo jos sumanytojai ir konkretūs žygiai? Punks krašto lietuviai užverčiami lietuviška "kūryba" iš okupuotos Lietuvos — kas pasikels iš patogių minkstasulių organizuoti pastovų mūsų rašytojų veiklą tiekiamą atsverti raudonosios propagandos antplūdį? Tėvynės Mylėtojų Draugija čia Nepr. Lietuvos metais savo tūkstančiais skaičiuojamoj narių šeimoj pastoviai išplatindavo apčiuopiamą skaičių naujai išleistų knygų — kas stvoja skersai kelio dabar tokiai pačiai ir gražiai akcijai? Amerikiečių viešosios bibliotekos, esant paklausai, praturtina savo lentynas svetimų kalbų literatūra (ne tik priima dovanotas knygas, bet ir pačios užsako) — kur mūsų kultūrinių organizacijų iniciatyva šioje srityje?

Viktoras Mariūnas, Liet. Bendruomenės centro pareigūnas, yra pareiškęs, kad "Bendruomenė yra sukurta ir pašaukta išlaikyti gyvą lietuvių svetimų kultūrų apsupime ir ji, Bendruomenė, nepateisintų nei savo įsikūrimo nei į ją dedamų vilčių, jei spaudos bėdų neregėtų, o regėdama savo parama jos gelbėti neateitų". Labai gražūs nutarimai, eikime dabar prie konkrečių darbų — gelbėti lietuvišką knygą išeivijoje. Su gerais norais galima prastumti po kelis šimtus jau išleistų knygų, o tai pratuštins leidyklų sandėlius ir įgalins jas išleisti naujus mūsų kūrėjų raštus. Jei perskome per arkį, šokime dabar ir per jo uodegą.

*

Vardai. — Dailininko Telesforo Valiaus, gyvenančio Kanadoje, darbų paroda balandžio 18 d. buvo atidaryta Paryžiuje, Galerie le Soleil dans la tete, ir truks iki gegužės 2 dienos. Šios parodos organizaciją Paryžiuje atliko ten esąs dail. K. Račkus, talkininkaujant dail. R. Viesului, kuris šiuo metu vieši Europoje. Beveik vis parodoje išstatyti darbai yra didelio formato — spalvotos tipografijos atspaudai, dalis jų yra spalvoti lino raiziniai. Išstatytųjų darbų tema — "Tinklai", apie kuriuos Draugo bendradarbis pastebi, kad tai tikra tinklų simfonija: prisiminimai iš Nidos, Juodkrantės, Palangos, su Jūrate ir Kastyčiu — tai lyg dailininko duoklė savam kraštui. Pats dailininkas apie savo "Tinklų" sako, kad "šitokiamė mene viskas — tai nuotaika". Šalia "Tinklų", dailininkas parodoje išstatė Autoportretą, Notre-Dame ir Prancūzijos simbolį — Gaidį.

Telesforas Valius paskutiniuose savo darbuose yra pakitęs, daugiau palinkęs į ekspresionizmą, arčiau abstrakcijos nei tikrovės. Apie savo kūrybą dailininkas sako, kad "ji išplaukia natūraliai, nėra forsuojama. Negali sustabdyti upės, jeigu ji bėga". Malonu, kad vienas mūsų pirmaujančių menininkų kaskart vis randa kitą reiškinio formą, kas jo kūrybai atveria duris ir tarptautines meno galerijas ir parodas. Lauksime tinkamo prancūzų spaudos dail. Valiaus darbų įvertinimo.

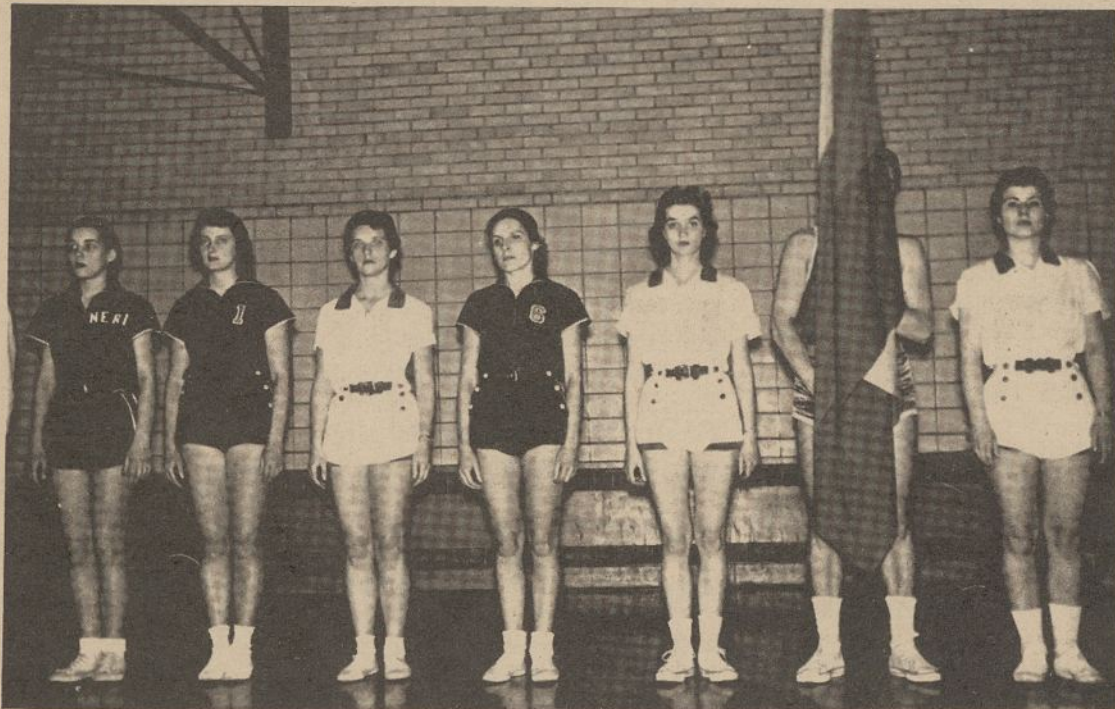
Kalbininko Kazio Būgos rinktinių raštų tomas išleistas Lietuvoje. Pirmąjį tomą sudaro ankstyvieji K. Būgos darbai, parašyti 1907-1917 metų laikotarpyje: Apie lietuvių asmens vardus, Kalbos dalykai, Kalbų mokslas bei mūsų senovė ir kt. Tomą redagavo V. Mažiulis.

Lietuvos kino studija netrukus pradeda filmuoti "Lakštingalą", kurios scenarijus sukurtas pagal Petro Cvirkos apsakymą. Originalius scenarijus rašo V. Rimkevičius, V. Mozūriūnas, J. Dovydaitis ir kiti. Taip pat numatoma ekranizuoti Kazio Borutos "Baltaragio malūnas", Vytauto Mykoliaičio-Putino "Altorių šešėly" ir Ievos Simonaitytės "Pikčiurnienė". Lietuvos kino studija išplės ir šių dienų gyvenimui skirtų dokumentinių filmų gamybą.

Dail. Antanas Žmuidzinavičius Lietuvoje parengė spaudai savo atsiminimų rankraštį — "Paletė ir gyvenimai". Tai bus antroji dailininko knyga. Pirmoji — "Gyvenimo takeliai" — buvo išleista prieš dvidešimt septynerius metus A. Žemaičio pseudonimu.

*

Magaryčios. — "Tėveli, — klausia sūnus parodoje, — kodėl paveikslui reikalingi rėmai?" — "Kaž dailininkas žinotų iki kurios vietos piešti."

Lietuvių tinklinio komandos žaidėjų dalis 1959 m. Š. Amerikos pabaltiečių pirmenybių oficialiosios programos metu. Šios tinklininkės įveikė latves 3:2. Iš kairės: Raudienė, Loye, Laikūnaitė, Blandytė, Barzdukaitė, prie vėliavos Racka, ir Liutkutė. Edv. Šulaičio nuotrauka.

Jų nuotyčiai dar nesibaigė... 3

"Aš jums pavedu išgelbėti mano draugą"

Skorzeniu pasakė Hitleris

Praejus vos dviem valandoms nuo Skorzenio išskridimo iš Tempelhof aerodromo Berlyno priemiesty, lėktuvas, kuris specialiai buvo skirtas jo dispozicijai, užpakaly paliko Oderį, perskrido tamsius miškus, žalias Neumark pievas ir priešais, kiek akis gali matyti, pasirodė lygumos, išraižytos nedideliais ežerėliais, upeliais. Tai Rytprūsiai.

Vidury laukų, toli nuo miesto, pasirodė modernus aerodromas. Gale cementinio tako Skorzenio laukė juodas automobilis.

— Kapitonas Skorzeny? Ir tuoj pat automobilis pajudėjo per mišką naujai asfaltuotu keliu. Reikėjo pravažiuoti dvi sargybų užtvartas, parodyti dokumentus ir laukti, kol sargybos viršininkas gaus telefonu patvirtinimą praleisti. Pagaliau atsivėrė paskutiniai vartai spygliuotom vielom aptvertos stovyklos, kurioje virš namų augo medžiai... Čia viskas taip gerai buvo paslėpta, jog iš lėktuvo niekas negalėtų pasakyti, kad čia esama žmonių.

Jį pasitiko Hitlerio adjutantas. Čia jau buvo susirinkę penki karininkai, kurių kiekvienas laipsniu vyresnis už Skorzenį.

— Ponai karininkai, — pasakė Hitlerio adjutantas, — aš jus nuvesiu pas fiūreri. Kiekvienas jūsų trumpai papasakosite savo karinę karjerą. Po to fiūreris jums patieks keletą klausimų. Prašau mane sekti...

Jie įžengė į vieną barakų. Kambarys buvo erdvus. Ant vienos sienos kabėjo Duereio paveikslas "Žibuoklė". Kito kambario vidury stovėjo didelis stalas, apkrautas žemėlapiais.

— Išsiriukuokit, — pasakė adjutantas.

Būdamas žemiausias laipsniu, Skorzeny atsistojo paskutinis. Jo galvoj buvo tik vienintelė mintis: "Neprašioti ko nereikia".

Nežiūrint jaudinimosi, jis pastebėjo ant stalo gražiai ir tvarkingai išdėstytus dailiai nudožintus pieštukus.

Pasigirdo atidaromų durų balsas ir į kambarį greit tu žingsniu įėjo Adolfas Hitleris. Jis pasisveikino, pakeldamas dešinę ranką. Tuoj prisitartinio prie pirmojo karininko, pulkininko leitenanto. Skorzeny, išsitempęs ramiai ir žiūrėdamas priekin, negalėjo Hitlerio matyti. Jis girdėjo tik jo klausimus ir nustebo, kad šis galingas ir aštriai rėkiantis balsas, dažnai girdėtas mitinguose, privačiame pasikalbėjime galėjo būti švelnus ir nutęsiantis su austrišku akcentu. Pagaliau Hitleris prisitartinio prie Skorzenio ir ištiesė ranką. Skorzeny pasilenkė. Trumpai jis nupasakojo savo karjerą. Tuo metu, kai jis kalbėjo, Hitleris neišleido jo iš akių.

— Kuris jūsų pažįsta Italiją?

Iš tos grupės Skorzeny buvo vienintelis, kuris prieš karą su motociklu važinėjo po Italiją.

— Ką jūs galvojate apie Italiją?

Kiti karininkai davė atsargius atsakymus, politiškai formuluodami: "antikomunistinis paktas... ašis... ir t.t."

— Aš esu austras, mein fiūrer, — atsakė Skorzeny.

Jis pastebėjo Hitlerio veide nežymų muskulų sujudimą. Hitleris ilgu žvilgsniu nužiūrėjo Skorzenį. Ar jis galvojo apie neapykantą,

kurią daugelis austrų nešiojasi savo širdy italų atžvilgiu, kurie pasiėmė pietinį Tirolį, pačią gražiausią sritį, kokią Austrija kada turėjo...

— Ponai karininkai, jūs galite eiti. Kapitonas Skorzeny, pasiliksite čia.

Hitleris, pasakoją toliau Skorzeny, užsidegavo, kai pradėdavo dėstyti savo planus. Skorzeniu pradėjęs dėstyti vokiečių-italų politiką, kai priešo iki Mussolinio arešto, pradėjo šaukti: "Mano sąjungininkas! mano draugas! paskutinis romėnas! Aš jį išgelbėsiu. Nereikia leisti, kad išdaviškai galėtų atiduoti anglosaksams. Tad aš jums pavedu šią misiją. Žinokite viena, kad šios misijos pasisekimas duos neapskaičiuojamos naudos ateities karinėms operacijoms. Nesitraukite prieš nieką ir nebijokite rizikos. Aš esu tikras, kad jums pasiseks. Skorzeny, aš jums pavedu išgelbėti mano draugą!"

IS MOKSLO KALVĖS

Žemės paviršius keičiasi

Naujausi tyrinėjimai rodo, kad žemės istoriją mes galbūt turime kitaip įsivaizduoti, negu ligi šiol. Geofizikai ir geologai vėl svarsto tą baisią mintį, pirmą kartą iškiliusią 19 šimtme., kad žemės pluta galinti būti palaida ir kažkokios jėgos stumiamą, slenka priešais žemės branduolį. Toks žemės plutos slinkimas keistų žemės paviršių ir kurtų klimatinės sąlygas, kurios lemtų visos paliestųjų sričių gyvūnijos likimą.

Idomu, kad visos ligšiolinės geologinės teorijos neišsprendė pagrindinių žemės problemų. O prielaida, kad žemės pluta slenka, duoda daug atsakymų, kurių mokslininkai ilgą laiką ieškojo.

Žemės slinkimo ženklus ir problemas žemiau aiškina prof. Charles H. Hapgood, kuris drauge su James H. Campbell išdirbo hipotezę, bandančią išspręsti tas apraiškas (smulkiau ši hipotezė nagrinėjama jo knygoje "The Earth's Shifting Crust").

Prie vienos iš seniausių žemės paslapčių priklauso kalnų atsiradimas. Anksčiau buvo prileidžiama, kad jie atsiradę žemei vėstant ir raukšlėjantis, kaip raukšlėjasi džiūstančio obuolio žievė. Tačiau geologas Clarence Dutton jau prieš 40 metų nurodė, kad šis aiškinimas nesąs pagrįstas. Jis išvedė, kad kalnų susiklostymo schema turėtų būti kitokia, jei dabartinės kalnų viršūnės būtų kilusios nuo žemės susiraukšlėjimo. Tokiu atveju kalnų grandinės turėtų būti išsidėsčiusios įvairiomis kryptimis ir nesudarytų siaurų juostų, kaip Alpės, Rockies Mountains arba Andai.

Niekas negalėjo Duttono išvedžijimų sugriauti. Šiandien jau visi geologai pritaria, kad jėgos, paskatinusios kalnų sluoksnius taip, o ne kitaip susiklostyti, žemės paviršių veikė ne iš visų pusių, o viena kryptimi — horizontaliai. Tačiau, kodėl tas spaudimas vyko tik viena kryptimi, niekam nepasisekė išaiškinti.

Ledynai ir ekvatorius

Vulkanai yra fenomenai, kuriuos dažnai bandoma siekti su kalnų atsiradimu. Kai kurie kalnai ir net ištisos salų grupės tikrai yra atsiradusios vulkanų veikimo pasėkoje. Tačiau ligi šiol dar nėra bendrai pripažinto aiškinimo dėl vulkanų atsiradimo. Nesutariama ir, kaip atsirado magmas — taip vadinamas žemės vidaus akmenų tirpinys, užpildęs tūkstančių tūkstančius žemės plutos plyšių ir

Skorzeny Frieden t h a l e ruošėsi panašioms misijoms. Jis nuodugniai išstudijavo anglų komando puolimus Saint-Nazaire, Dunkerque ir Lofoten salose. Jis mėgo drąsumą ir gudrumą operacijose ir labai gerai mokėjo pritaikinti psichologiją. Daug ko jis išmoko iš rusų, kurių partizanai vokiečiams užnugary pridarydavo didelių nuostolių. Jis mokė savo komandos kareivius miegoti šlapuose skuduruose ir maitintis tik duonos pluta.

— Aš mačiau fronte, — pasakoją Skorzeny, — kaip mūsų karininkai kvailai sunaikindavo asmenybes. Tuo tarpu moderniškame kare šios kvalifikacijos turėtų būti labiausiai vertinamos. Štai, kodėl mano darbas Friedenthale atkreipė dėmesį, ir štai, kodėl kitą dieną aš buvau Romoje.

Po pasikalbėjimo su Hitleriu tą pačią naktį jis užaliarmavo savo pavaduoto-

ją Radl. "Aš ką tik kalbėjau su fiūreriu ir mačiau su SS fiūreriu Himmleriu... Mes išvykstame. Svarbi misija. Didžiausia paslaptis. Paruošk dvi grupes iš 50 savanorių, kalbančių itališkai. Rankiniai kulkosvaidžiai visiems vyrams. Granatos ir 60 svarų olandiško "plastico" (dinamito ir gumos junginys, labai stipri sprogtamoji medžiaga, karo metu dažniausiai buvo naudojama rezistencijos sabotazuose ir atentatuose), radijo aparatą ir maisto šešioms dienoms..."

— Jawohl, — trumpai atsakė Radl.

Romoje viešpatavo didžiausia suirutė. Maršalas Kesselring vis tebegalvojo, kad nežiūrint Mussolinio nušalinimo, anglosaksų išlipimo Sicilijoje, jis galės išlaikyti Italiją Vokietijos pusėje, gi maršalas Badoglio pynė intrigas.

Apie Mussolinį sklido visokiausi gandai. Vienų buvo kalbama, kad jis laikomas kažkurio nedidelį salą, kiti skelbė, kad jis lėktuvu pabėgęs į Portugaliją, dar kiti sakė, kad kažkoks aukštas dvasiškis laiką jį paslėpęs Romoje savo rūsy...

Kitame numery: "Duce, traukitės nuo lango!"

Indijoje ir tęsiasi galbūt iki pusiaujo — per kontinentą, kuris šiandien užlietas Indijos vandenyno.

Klimatinės permainingos taip pat neišaiškinamos. Niekartą dabartinių sąsaulių zonoje yra viešpatavęs šiltesnis ar videsnis klimatas. Vešlūs miškai dengė sritis, kurios šiandien priklauso prieš šalčiausių žemės juostų, kaip Spitzbergenas ir gilieji už 300 km. nuo ašigalio esančio Mount Weaver kloniai.

Klimatinė mįslė siejasi su neišspręstais evoliucijos teorijos klausimais. Šiandien yra labai plačiai paplitusi pažiūra, kad dabartinės gyvūnijos formos galinčios būti išaiškintos natūralios atrankos principu. Iš tikrųjų jau šio šimtmečio pradžioje genetikams buvo aišku, kad evoliucijos neįmanoma aiškinti vien natūralia atranka, jei neimami dėmesio pagelbiniai faktoriai. Statistinės J. B. S. Haldane ir kitų studijos parodė, jog naujų žymių atsiradimas vienoje rūšyje natūralios atrankos keliu pareikalautų tiek daug laiko, kad nepakaktų viso geologinio periodo naujai šioms išsivystyti.

Tinkama valgyti mamuto mėsa

Laiko elementas nėra vienintelė problema, kurios evoliucijos teorija nepajėgė išspręsti. Kitą kelia faktas, kad žemės istorijoje ne kartą yra pasikartoję daugelio gyvybės formų išmirimas, dažnai žūstant ištisoms rūšių grupėms tuo pačiu metu.

Vienas toks gyvybės išnykimo periodas atsitiko paskutiniosios ledų gadynės metu. Tada išmirė mastodonai ir mamutai, milžiniškieji bebrai ir daugybė kitų rūšių, o kiti, kaip arklys šiaur. Amerikoje, buvo išstumti iš savo pirmųjų tėvynių ir persikėlė į kitas sritis. Tai buvo tokia gamtos katastrofa, kurios metu vien šiaur. Amerikoje galėjo žūti per 40 ml. gyvulių. Ir tai atsitiko kaip tik tuo metu, kada klimatas gerėjo, būtent, pabaigoje ledų gadynės, o ne pradžioje. Per keletą tūkstančių metų gyvybė žemėje įgavo visai naują aspektą.

Dail. Vyt. Igno meno darbų parodoje, kuri šviežiu, pavasarišku vėju pūstelėjo chigagiskėje Čiurlionies galerijoje, atsilankė ir nemaža jaunimo. Dvi gražios merginos sutiko "nusimušti pikčierį" su laikraštiniu A. T. Antanaičiu.

B. Beržinio nuotrauka.

RETOS BRANGENYBĖS PRIE SINAJAUS

Jau keturiolika šimtmečių graikų ortodoksų vienuolynas ramiai ir išdidžiai stovi 5000 pėdų aukštumoje prie pat Sinajaus kalno viršūnės. Ši vienuolyną pastatė imperatorius Justinianus 527 metais, parinkęs šią labiausiai neprieinamą vietovę kalnuose, kurią keičius gali pasiekti, atplaukęs Suesu ir po to keliaudamas 100 mylių dykuma bei kalnais. Vienuolynas stovi ant aukštos kalvos. Reikia sunkiai lipti išdžiūvusio upelio vaga į kalną 8 valandas, kad pasiektum mažus vienuolyno vartus.

Ši šv. Katerinos vienuolyną sudaro keliolika pastatų, aptvėtų aukšta ir stora akmenų siena su mažais vartais, kuriuos šimtmečiai varstė tikiai Kaire esančio graikų arkivyskupo paskirti nauji vienuoliai, kurie turėjo čia amžinai ir pasilikti.

Net trys religijos prie Sinajaus kalno turi šventas vietas. Izraelio tikybos išpažinėjas yra brangi kalno viršūnė, kur Mozė girdėjo Jehovos balsą, liepiantį žydų tautą išvesti iš Egipto vergijos. Vėliau, Mozė keliaujant į pažadėtąją žemę, čia buvo duoti 10 Dievo įsakymų.

Katalikams prie Sinajaus kalno brangus šv. Katerinos kapas, kur ir buvo pastatytas jos vardo vienuolynas.

Islamo garbintojams mahometonams, Sinajaus kalnas irgi šventa vieta, nes prie pat viršūnės, vienoje uoloje, yra palikusi įspaus-ta kupranugario pėda, kuris nešė Mahomedą į dangų.

Visų trijų religijų tautos ir žmonės per šimtmečius respекtavo vienuolyno teises ir jo neliečiamybę. O esant tokioms sąlygoms, vienuolynas buvo išsaugota šimtmečiais senoviniai me-

no turtai, kuriuos atradę vakarų mokslininkai ir meno žinovai negalėjo atsistebėti kolekcijos didumu ir brangumu.

Pirmoji ekspedicija 1932 m., vadovaujant Princetono universiteto prof. Kurt Weitzmannui nepavyko, nes visa ekspedicija susirgo typhus liga ir grįžo atgal. Tik iš ketvirtos bandymo 1956 m. mokslininkams pavyko pasiekti vienuolyną, kur jie pamatė tuos meno turtus, manomai, sukurtus imperatoriaus Justiniano pakviestų Bizantijos dailininkų, kurie buvo labai gerai išsilaukę. Čia buvo rasta 3,000 manuskriptų. Bazilikoje buvo rastos didžiulės Bizantinės mozaikos rinkinys ir virš 2000 senovinių ikonų, kurios iš tų laikų esančios vienintelės.

Istorija sako, kad 726 metais imperatorius Izaurianas buvo išleides įsakymą sunaikinti visas ikonas visoje Bizantijos imperijoje, tačiau dėl neprieinamos vietovės įsakymas vienuolyno nepasiekė.

Mokslininkų ekspedicija buvo pasirengusi viską nufotografuoti spalvota filmu, bet tas jiems nepavyko, nes karštis buvo sugadinęs visas filmas.

Šiais metais to pat prof. Weitzmanno vadovaujama ekspedicija vėl pasisekė vienuolyną ir visi meno turtai buvo nufotografuoti. O dailis paveikslų net restauruota. Paveikslų fotografijos jau pasirodė amerikiečių spaudoje.

Šiuo metu tame vienuolynas yra 13 vienuolių, kurie maitinasi tuo, ką jiems ten užaugina mažas daržas.

Br. J.

Chicago priemiestyje įvyko taip vadinami pirmieji rinkimai, kurių metu dabartinis miesto burmistras gavo virš keturių tūkstančių balsų. Vienas balsas buvo paduotas už paprastą darbininką. Pastarasis dabar užsiregistravo kaip kandidatas ir sudarė opoziciją.

Anglijos ūkininkai nepatenkinti netoliese esančia JAV karine baze, nes joje veisiasi kiškiai ir vėliau naikina ūkininkų pasėlius. Kiškiai, pamatę medžiotojus, bėga į JAV bazę ir tenai pasislepia. Bazėje neleidžiama medžioti, nes bijomasi išsprogdinti sukratą municiją.

Seattle mieste du jaunuoliai atvažiavę į gazolino stotį pareikalavo pinigų. Tarnautojui paaiškinus, jog jis neturįs pinigų, jaunuoliai pareikalavo pripildyti tanką gazolinu. Kai tarnautojas pripildė tanką ir pareikalavo 3,35 dol., tai jaunuoliai padavė penkis dolerius ir gavę gražą, išvažiavo.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Red. R. MIEŽELIS

• Biuletenis New Yorko Santara reguliariai lanko savo skaitytojus. Vėliausiam numeryje vedamuoju įdėtas Santaros-Sviesos Federacijos atsiųskimas, kviečias jaunimą atidžiai sekti dabartinį pasaulio politikos vyksmą ir būti balsu, "kuris savimi patenkintam pasauliui nuolat primintų, jog tol nėra ir negali būti tikrosios taikos, kol milijonai gyvena priespaudoje ir persekiojime". Gina Purelytė rašo apie Columbijos universitetą, New Yorke, ukrainiečių studentų iniciatyvą surengtą konferenciją apie rusų-sovietų imperializmą. Paskaitas skaitė ukrainiečių, estų ir latvių atstovai. "Bendrai paėmus, konferencija nusisekė: užteko ir žmonių ir gerų paskaitų, nors tos paskaitos, būdamos grynai faktinės, daugiau patenkino amerikiečių publiką, negu mus. Bet kadangi amerikiečių buvo, tai dejuoti ir negalima. Kur teko nusivilti, tai lietuvių nepasirodyme. Rodos, buvom ir mes prašyti duoti paskaitą, bet, pasirodo, kad dėl "nenumatytų kliūčių" mes ne tik to nesugebėjome padaryti, bet net nepajėgėm ton konferencijon gausiau atsilankyti. Gaila, kad turėdami tokią gerą progą viešai pasireikšti, mes nevaliojom ja pasinaudoti." Anatolijus Butas nagrinėdamas šmeižto žalą lietuvių visuomenėje, siūlo: "visų pirma, šmeižtais neužsiimantieji turėtų būti labai apdairūs: kiekvieną informaciją apie asmenį ar sambūrį reikia priimti rezervuotai ir kritiškai. Geros valios asmenys turėtų nuolat kovoti su šmeižtais. Patyrę ką nors apie šmeižtą asmenį, jie tuojau turėtų ieškoti "siūlo pradžios ir galo".

Biuletenyje, be to, gausu kronikos, karikatūrų ir įdomių trumpų įspūdžių iš studentijos gyvenimo, pavadinimų žiupsniais. Biuletinį redaguoja ir administruoja A. Butaitė, V. Sutkutė, L. Sabaliūnas, L. Kaminskienė ir A. Butas.

• Krambambulis, Lietuvių Studentų Santaros Chicago skyriaus leidinys balandžio pirmos dienos proga, kaip redakcija sako, "vėl teikėsi pažvelgti į ši akademinį gyvenimą su savo kritiška akimi. Ką pamatė — užrašė, ko nematė — irgi užrašė".

Leidinyje gausu linkėjamų studentijos gyvenime pasireiškusiesiems, nemaža trumpų humoristinių gabaliukų, eilėraščių, priekinių žmonių užpakalinių minčių, patarlių ir žvilgsnių į užkulisinį gyvenimą. Dėmesio verti jaunųjų humoristų Remus ir Krokodilo įrašai. Pirmasis dubda straipsnį "Kaip pasidaryti nonkormistu?", kuriame kelia mintį, jog studentams reikia tapti akademiškais ekscen-

trikais. "Pirmiausiai reikia įgauti orumo ir pasidaryti išsiblaškusiu. Visi girdėjo apie išsiblaškusius profesorius, bet retai kada apie išsiblaškusius studentus. Tippiškas pavyzdys įvyko aną savaitgalį Urbanoje, kada per "International Fair", kelios lietuviškos buvo taip išsiblaškusios, kad scenon įšėjo ir pašoko kolumbietiškus tautinius šokius ir pasikui aiškinosi maniusios, jog šoko lietuviškus. Urbanoje yra ir daugiau tokių pavyzdžių. Kai kurios eina su kolumbiečių ir mano kad jis lietuvis, o iš tikrųjų, jis nėra nei kolumbietis, nei lietuvis, o arabas. Tik kartais toks išsiblaškyimas nueina šuniui ant uodegos, kai toks arabas, nusivedęs kolegę į restoraną, vietoje lietuviškų kopūstų, užsako dvi porcijas miltų užtrinalo ir ožkos pieno.

Arba paimkime Detroitė įvykusį studentų suvažiavimą. Daug buvo tokių išsiblaškusiu, kad susirinkimo sales surasdavo, tikslai suškabėjus pirmiems šokių muzikos garsams. Žinoma, surasti posėdžių salę būdavo ypatingai sunku, nes Statlerio viešbutis turi net 14 aukštų ir, peržiūrint kiekvieną kambarį ir dar kartais sustojant "arbatės" išgerti, lengvai ateina vakaras, o tada visai atsitiktinai yra surandama šokių salė. Tada būna ir linksma ir gražu ir išsiblaškyimas pranyksta ligi kito ryto".

Ypatingai gerai Remuso yra parašyta "Kavoliškai išversta lietuviškai". Krokodilas duoda "Elgesio kodeksą inteligentams ir intelektualams" ir eilėraščių "Šimtakio problema".

Krambambulis iliustruotas Chicagoje gyvenančių santariečių dailininkų darbais.

• Santaros Chicago skyriaus susirinkime adv. Algimantas Kėželis skaitė paskaitą "Mano profesija ir organizacija". Antroje susirinkimo dalyje buvo perduotas juostoje Balio Sruogos įrašytas "Gedimino sapnas", kurį skaitė aktorius Henrikas Kačinskas. Po susirinkimui kavutei buvo susibūta pas Danutę Sakalauskaitę. Su naujuoju semestru skyriaus pirmininko pareigas perėmė Mindaugas Balčiauskas.

• Philadelphia Santaros skyrius išrinko naują valdybą, kurią sudaro: Henrikas Šatinskas, pirmininkas, Liūtas Mockūnas išdininkas, Aldona Lušaitytė, sekretorė ir A. Barskis, narys socialiniams reikalams. Skyrius smarkiai plečia savo veiklą ir šiuo metu jau paaugo dešimčia naujų narių. Ateityje, vasaros metu, numatoma padaryti porą bendrų išvykų su New Yorko skyriumi.

Lietuvių vyrų krepšinio rinktinė, laimėjusi pirmąją vietą 1959 m. Š. Amerikos pabaltiečių pirmenybėse, kurios įvyko Chicagoje balandžio 25-26 d. Iš kairės (klūpo): Varnas, Butka, Kamarauskas, Valaitis, Germanas. Stovi: Dirvonis, Buntinas, Skaiger, Šimkus, Montre, Žvinakis. Edv. Šulaitis nuotrauka.

PABALTIEČIŲ SPORTO VARŽYBOS CHICAGOJE

III šiaurės Amerikos pabaltiečių sporto varžybose, įvykusiose balandžio mėn. 25-26 d.d. Chicagoje, lietuviai laimėjo 3 pergalės iš 5 čia vykusių varžybų. Lietuviai išėjo nugalėtojais vyrų bei jaunių krepšinyje ir moterų tinklinyje, tuo tarpu latviai nugalėjo pergalės vyrų tinklinyje ir stalo tenise. Estai, kurie ši kartą dalyvavo tik dvejose varžybose, turėjo pasitenkinti viena antrąja vieta.

Pirmenybių dėmesio centre buvo vyrų krepšinio rungtynės, kurios baigėsi aiškiu lietuvių laimėjimu — 98:80. Publikai raginant "šimta", lietuviams pritrūko vieno metimo, tačiau jų persvara čia buvo labai aiški ir nereikėjo daug pastangų pergalės iškovojimui. Šiose rungtynėse didesnio įtempimo nesimatė, bet jose buvo parodytas aukštos klasės žaidimas ir eilė gražių metimų.

Lietuvių rinktinėi taškus pelnė: Germanas 6, Skaiger 19, Varnas 28, Šimkus 3, Žvinakis 1, Buntinas 2, Montre 4, Valaitis 19, Butka 9, Kamarauskas 7, Dirvonis 0; latviams — V. Purkalitis 6, Nabrovskis 5, Kaleps 0, Grinbergs 16, Kačerovskis 15, Ezerinš 6, Berzinš 4, Vitolinš 23, Tupesis 2, Strauts 3.

Jaunių krepšinyje lietuviai turėjo dar lengvesnę kovą ir įveikė latvius 63:45 (31:15). Lietuvių rinktinėje gavo progą pažaisti net 12 žaidėjų, nors tas gerokai atsiliepė į rungtinių pasekmę, kuri galėjo būti dar

• Studentų Sąjungos New Yorko ir Chicago skyriai surengė studento teismus. New Yorko teisėjavo Leonas Sabaliūnas, prokurorą buvo Domas Nargelė, o policininkavo Vladas Krivickas. Chicagoje teisėjavo Algimantas Kėželis, o vienu iš prokurorų buvo Gabrielius Gedvila.

• Illinois universitete Urbanoje Studentų Sąjungos suruoštos studijų dienos paskaitą "Lietuviškojo liberalizmo užuomazgos" skaitė Julius Šmulskystys, o diskusijoje "Ar mūsų ideologinės organizacijos nuideologėjos?" dalyvavo Aleksandras Iljasevičius.

• Bostono skyriaus narė Daiva Mongirdaitė dalyvavo Dirvos ruošiamame jaunųjų dainininkų konkurse.

• Bostono lietuvių mišraus choro valdybon išrinktos Birutė Danerytė sekretorė, o Regina Leveckytė korespondentė.

• Lilija Stanaitytė ir Rimvydas Kaminskis iš New Yorko sukūrė lietuvišką šeimą. Jiems siunčiami visų santariečių geriausi linkėjimai.

aukštesnė. Lietuvius atstovavo ir taškus pelnė: Valaitis 8, Galinaitis 8, Gudas 4, Jankauskas 9, Montre 4, Armonas 6, Benevich 10, Žvinakis 2, Bartkus 4, Demereckis 1, Karsas 7.

Vienas iš įdomiausių ir gyviausių pirmenybių susitikimų buvo lietuvių-latvių tinklinio rinktinio rungtynės, kurios pasibaigė 3:2 lietuvių pergalė. Nors pradžioje atrodė, jog mūsiešės pasieks lengvą pergalę, tačiau kiek vėliau vaizdas pasikeitė ir prireikė 5 setų nugalėtojo išaiškinimui. Lietuvių komandoje žaidė: M. Raudienė, O. Blandytė, A. Loye, A. Barzdukaitė, S. Juodvalkytė, A. Liutkutė, I. Besperaitytė, J. Laikūnaitė, E. Kajeckaitė.

Vyrų tinklinyje aiškiai vyraavo latviai, ir jie čia, be didesnio vargo įveikė lietuvių (3:0) ir estus (3:1), pelnė I vietą. Estai nugalėję lietuvių (3:1) liko antraisiais. Lietuvių rinktinę sudarė: V. Eikinas, A. Liutkus, M. Leknickas, Z. Žiupsnys, A. Racka, A. Bielskus, R. Babickas.

Vyrų komandinį stalo tenisą nelaukiai laimėjo latviai, kurie nugalėjo lietuvių 5:4 ir estus 5:1. Lietuvių rinktinė prieš latvius pasirodė gana lopytos sudėties (J. Nasvytis, V. Kleiza ir B. Žemaitis), o rungtynėse su estais J. Nasvytis pakaitė P. Gvildys. Estai prieš lietuvių nepajėgė stipriau pasipriešinti ir pralaimėjo 1:5.

Individualinėse varžybose pirmuoju išėjo V. Kleiza, kuris baigmėje sudorėjo latvi Olinš 3:1 (21:17, 21:17, 4:17, 21:17). Trečiuoju liko Gvildys, pusiaubaigmėje nusileidęs Olinšui. Rungtynėse dėl trečios vietos Gvildys sukūlė latvi Mikelson 3:1.

Šiaip šios pirmenybės, atrodė, pavyko gana gerai ir jų nuotaika buvo puiki. Jas stebėjo apie 600 žmonių, kurių didesnę dalį sudarė

IŠ SKAUTŲ GYVENIMO

CHICAGOJE ŠAUKIAMAS SKAUTŲ VADOVŲ ŠĄSKRYDIS

Brolijos JAV Vidurio Rājono vadeiva sktn. Ant. Bannionis specialiu kviesliu informuoja tuntus ir vienetus apie gegužės 9-10 d. Chicagoje šaukiamą to rājono vadų sąskrydį. Sąskrydžio darbai vyks Jaunimo Centre. Jo tikslas sustiprinti

skautavimo ir sk. darbo dvasią prieš darbštųjį vasaros stovyklų sezoną, aptarti vadovų paruošimą bei aktualiuosius rājono ir tuntų reikalus. Vidurio rājono tuntininkai, skautininkai, tuntų vadų nariai ir visų šakų vadovai kviečiami skaitlingai dalyvauti.

Geg. 9 d. vidurdienį bus sąskrydžio dalyvių registracija. 1 val. atidarymas. Toliau seks su pertraukomis pašnekesiai: Skautiško ugdymo schema ir jos vykdymas, Gyvoji lietuviybė skautavimo, Skautavimas po atviru dangumi, Iškilmių ceremoniniai ir nuostatai. Šeštadienis bus užbaigtas bendra arbatale su Chicago skautėmis ir linksma vakariu.

Geg. 10 d., sekmadienį, iš ryto bus pamaldos sąskrydžio dalyviams ir religinis susikaupimas. Vėliau sąskrydžio sk. šakų ir skilčių sueigos jūrų skautams, sk. vyčiams, oro skautams, tuntininkams ir draugininkams. 3 val. p. p. sąskrydis uždaromas ir 3:30 val. išvykstama namo. Sąskrydžio mokestis \$3 asmeniui. G. J.

V. BACEVIČIUS SIEMET LAIMĖJO

Toronte leidžiamo Skautų Aido vajaus varžybos clevelandišks psktn. VI. Bacevičius pavieniu platinuotų tarpe surinko daugiausia taškų — 166 tšk., jį seka worcesterišks sk. vytis R. Marcinkevičius su 149 tšk. ir torontišks vyr. skautė Ž. Šlekytė su 98 tšk.

Vienetų tarpe darbščiausios buvo Omahos vyresniosios skautės. Jos vadovaujamos Gr. Kovaitės surinko 195 taškus.

DETROIT

Naujas vadovas

Akademinių Skautų Sąjūdžio sueigoj, kuri įvyko p.p. šepetų bute, buvo išrinktas naujas pirmininkas Jurgis Jurgutis. Sueiga praėjo gražioje nuotaikoje, pasidalinta įspūdžiais ir tartais įvairiais organizaciniais reikalais. K.

Remkime Lietuvos Nepriklausomybės Tarką per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:

Ofiso RERpublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

Iš Urbanos universiteto, nagrinėjant "Lietuvio studento pasaulėžiūrą". Iš kairės: S. Užgiris, A. Iljasevičius, moderatorius A. Avizienis, A. Stakytė ir J. Gelaziūtė. A. Juškio nuotrauka.

Jaunųjų pasirodymas Philadelphijoje

Philadelphijoje trūksta meninių pajėgų. Dauguma parengimų, kuriuos turėjo, buvo su "importuotais" iš kitų kolonijų, artistais ar dainininkais.

Pirmas, ir didesnis vietos meno pajėgų pasirodymas, įvyks gegužės 9 d., 6 val. 30 min. Lietuvių Pašalpinio Klubu patalpose (928 E. Moyemensing Ave.). Koncertą rengia vietos lietuvių meno ansamblis su klubo parama. Per didelį vargą ir pastangas susiorganizavęs choras su jaunaisiais dainininkais išeis į sceną, kad išbudintų mus iš žiemos susnūdimo.

Be bendrų choro dainų, programoje pasirodys ir choro solistai: E. Lušys, O. Šalčiūnienė, A. Matijošaitė ir aktorius A. Gedvila. Taip pat matysime ir sesutes Jurevičiūtes, Avizonę, Pumpulytę ir kt.

Programa bus pajvairinta studentų tautiniais šokiais, vad. p. Karalienės. Po koncerto šokiai ir puikus bufetas.

Įvertindami choro vadovo L. Kaulinio ir choristų pastangas, visi atsilankyme į šį parengimą. Nuo mūsų pareina, kad šitas choro pasirodymas nebūtų pirmas ir

paskutinis. Didelę paramą choras pajuto iš Pašalpinio Klubu ir Tautinės S-gos skyriaus. Dabar choras laukia plačiosios visuomenės pritarimo.

Balandžio 25 d. susituokė E. R. Vigelis su M. S. Zarzycki.

JAV Bendruomenės Philadelphijos apylinkės valdyba susirūpino A. L. Tarybos Philadelphijos skyriaus įsteigimu-suorganizavimu.

P. M.

SIUNČIANTIEMS DOVANŲ SIUNTINIUS
į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus.
GLOBE PARCEL SERVICE INC.

Skelbia prekių išpardavimą. Vilnonės medž. paltams nupigintos 25%, kostiumams medž. 20%, suknetė medž. 15%. Stiklui deimanto reztukai, plaukam mašinėlės, skustuvi, skaros, skarelės, lovom užtiesalai, tapestry 10%, odos urmo kaina. Daugelis šių prekių žemiau urmo kainos. Tik gegužės mėnesyje.

Kuriems šios prekės reikalingos prie siunčiamo siuntinio, pirmiausia užiekit ir patikrinkit kainas pas **Globe Parcel Service Inc.**
1313 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

NAUJAS PATARNAVIMAS JUMS

Kadangi daugelis žmonių užmiršta atnaujinti savo leidimus automobiliams vairuoti, o, laiku neatnaujinus leidimą, gali prireikti iš naujo laikyti egzaminus, todėl mūsų draudimo agentūra maloniai patarnaus Jums, mėnesį prieš leidimui pasibaigiant primindama Jums, kad laikas atnaujinti leidimą.

Visa kas reikalinga: užpildykite žemiau pridėdamą kuponą ir pasiūskite:

PAULINA MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

Kuponas:
Pavardė

Adresas

Telefonas

Kada baigiasi leidimas

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

• L. B. antrosios apylinkės valdyba šaukia metinį visuotinį narių susirinkimą gegužės 31 d., 11:30 val. (po lietuviškų pamaldų) Naujosios parapijos salėje.

Dienotvarkė: valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, apyskaita ir jos tvirtinimas. Naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai. Pasiūlymai ir pageidavimai naujai valdybai ir revizijos komisijai.

Valdyba maloniai prašo visus lietuvius susirinkime dalyvauti. M. Valienė

• Lietuvių tremties kultūros lape Čiurlonio Ansamblio, jo nepavargstamais p. Mikulskiais ir kitais vadovais, yra šviesi žvaigždė. Tai dar kartą patvirtina jų nemokamai duotas Vysk. M. Valančiaus mokyklai koncertas balandžio 11 d.

Koncertas paliko mokyklai virš 600.00 pelno. Garbė mūsų Clevelando daktarams ir kitiems, priėmusiems garbės pakvietimus, sunkiai dirbusiems ponioms bufete, nuoširdžiai padėjusiems ponams ir visiems tėvams, aukojusiems koncertui ir jame dalyvavusiems.

Didelis nuopelnas lituanistinei mokyklai Dirvos, Draugo ir p. J. Stempuzio vadovaujamos lietuvių radijo valandėlės bei mokyklos vedėjo p. Karaliaus.

Daugelio pasiaukojimas ir aukos teprima kai kuriems mūsų "kultūrininkams", kad lietuvių bendruomenės ateitis yra mūsų jaunimas. Ar jie kartais pamiršę lituanistinę mokyklą? P. Banionis

Sietynas vaidins Bevardį Clevelande

Gegužės 23 d. Clevelando Pilėnų t. jūrų skautų Stp. Dariaus laivas lietuvių salėje rengia pavasario vakarą. Iš Toronto atvykusi meno mėgėjų grupė Sietynas suvaidins kun. B. Pacevičiaus 4 veiksmų pjesę BEVARDIS. Vaidins 17 aktorių. Režisuoja kun. B. Pacevičius, rež. pavad. Stp. Ramanauskas. Veiksmas vyksta Lietuvoje, o pats veiksmas bus įdomus tiek suaugusiems, tiek ir atžalynui.

Jūrų skautai intensyviai ruošiasi šiam vakarui. Jie išpuoš didžiąją salę skautiškais ir tautiškais motyvais, o apatinę salę vaizduos jūros dugną.

PARENGIMŲ kalendorius

Gegužės 9 d. Čiurlonio Ansamblio namuose LVS Ramovės pobūvis.

Gegužės mėn. 10 d. Jul. Kazėno mokyklų koncertas N. Parapijos salėje.

Gegužės 16 d. Prudencijos Bičkienės ir Stasio Baranauko koncertas Slovėnų salėje. Rengia ALRKJ Jau-nimo stovyklos globos komitetas Clevelande.

Gegužės 23 d. lietuvių salėje jūrų skautų vakaras. Vaidins Toronto vaidybos būrelis.

Birželio 7 d. LVS "Ramovė" — "Karys" žurnalui paremti, gegužinė (Niaurų sodyboje).

DETROIT

VILKIUKŲ ĮŽODIS

Balandžio 19 d. įvyko vilkiukų draugovės sueiga, kur 16 vilkiukų davė įžodį. Davusius įžodį pasveikino tuntininkas s. VI. Pauža. Be to sveikino rajono vadeiva s. A. Banionis. Tėvų vardu kalbėjo inž. Norbutas.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubu Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvedęs garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

ŠEŠTOJI KANADOS LIETUVIŲ DIENA

KLB-nės Krašto valdybos pasiūlymu, Hamiltono ap. valdyba ėmėsi iniciatyvos rengti šeštąją Kanados Lietuvių Dieną Hamiltone. Šios didžiosios šventės organizavimo ir pravedimo darbui atlikti, valdyba tarėsi būsią tikslu sudaryti organizacinį LD rengti komitetą, pakviečiantį į jį ir daugiau asmenų. Komitetas pasiskirstė pareigomis ir jau pradėjo darbą. Komiteta sudaro:

J. Varanavičius — ap. valdybos pirmininkas; V. Kazlauskas — org. k-to pirmininkas; K. Baronas — I vicepirm. ir r. spaudos inform.; A. Vainauskas — II vicepirm.; E. Latauskaitė ir M. Kežinaitytė — sekretorės; A. Pilipavičius — išdinininkas; E. Kudabienė — meninės dalies vadovė; K. Stanaitis — sporto vadovas; K. Mikšys — pobūvio vadovas; J. Pleinys — svečių informacijos vadovas; A. Bugailiškis ir P. Mikalauskas — nariai.

Komiteto būstinė ir susirašinėjimo adresas: 42 Granton St., Hamilton, Ont. LD įvyks Darbo Dienos savaitgalį, rugsėjo mėn.

5-6 d.d. Komitetas turėjo du posėdžius, nustatė d a m a s plačią ir įdomią programą. Šventės proga nutarta išleisti leidinį. Laiko neperdaugiausia, todėl prašoma visų apylinkių valdybas pristatyti savų kolonijų veiklos aprašymus ir fotografijas leidinio redaktoriui St. Daliui, 506 Sherman Ave., So. Hamilton, Ont. — iki birželio mėn. 1 d. Pabrėžiame, kad laiko nedaug ir šis reikalas skubus. Taip pat, prašome sekti mūsų pranešimus spaudoje.

Organizacinis Komitetas puikiai žino, esąs reikalingas visų Kanados ir JAV lietuvių moralinės paramos šiam dideliui darbui. Stengsimės dėti visas pastangas VI-tąją LD padaryti visai satžvilgiais visų Kanados lietuvių gražiausia švente. Prašome jau dabar visus ruošti, sudarant planus iš anksto būti tomis dienomis Hamiltone, ta pačia proga, atnaujinant senas pažintis, aplankant savo prietelius ir pažįstamus. Laukiame visų Kanados ir JAV lietuvių.

K. Baronas

Chicagos sporto žinios

Čikagos LSK Neris vyrų krepšinio komanda sėkmingai baigė savo sezoną balandžio mėn. 19 d., Foster parke įveikdama savo aršųjį varžovą — ASK Lituanica 103:90.

Nuo praėjusio rudens klubo vyrai krepšininkai pelnė gražių pergalių: Chicagos miesto lietuvių ir Vid. Vakarų sporto apygardos liet. meisterio vardus, Marquette parko lygos (kartu su Lituanica) I vietą, š. Amerikos liet. žaidynėse III vietą.

Keturi komandos krepšininkai: Varnas, Žvinakis, Šimkus ir Valaitis atstovavo lietuvių rinktinę 1959 m. pabaltiečių pirmenybėse.

Klubu jaunieji krepšininkai pasiekė dar didesnių laimėjimų: jie šalia Vid. Vakarų sporto apygardos meisterio vardo sugriebė ir š. Amerikos liet. žaidynių nugalėtojo titulą. Gage parko lygoje jie atsistojo III vietoje. Penki jaunių komandos žaidėjai atstovavo jaunių rinktinę 1959 m. pabaltiečių pirmenybėse, kuri čia įveikė latvių reprezentantus. Šiais atstovais buvo: Bartkus, Karsas, Žvinakis, Benevich, Armonas.

Taip pat gerai pasirodė ir moterų bei mergaičių tinklinio komandos. Moterys laimėjo II vietą Vid. Vakarų sporto apygardos pirmenybėse ir išsikovojo meisterio vardą š. Amerikos liet. žaidynėse. Trys iš jų: Raudienė, Blandytė ir Loye žaidė lietuvių rinktinėje 1959 m. pabaltiečių pirmenybėse. Mergaitės tinklininkės lai-

mėjo antras vietas Vid. Vakarų sporto apygardos pirmenybėse ir š. Amerikos liet. žaidynėse.

LSK Neris, kuris yra pats veikliausias klubas Chicagoje, praėjusio sezono metu pravedė Chicagos liet. krepšinio pirmenybes, Vid. Vakarų sporto apygardos vyrų bei moterų krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybes, Vid. Vakarų sporto apygardos priauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo pirmenybes ir Chicagos liet. stalo teniso varžybas. Jis taip pat surengė 2 šokių vakarus. E. Š.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių idėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• **Lietuvių Studentų Sąjunga** išleido anglų k. 16 psl. skoningai iliustruotą leidinį "Introducing Lithuania". Jame suglaustos žinios apie Lietuvą ir lietuvių studentus JAV.

• **Stasys Vilinskas**, iš Windsor, užsakė Dirvą vienam lietuviui, negalinčiam prenumeratos užsimokėti, bet norinčiam Dirvą skaityti. Toks skaitytojas parinktas iš gyvenančiųjų Vokietijoje.

• **Dirvos bičiulis inž. A. Vaitaitis**, iš Clevelando išsikėlęs į Denver, Colorado, rašo: "Čia oras neblogas, kalnai taip pat gerai atrodo, bet lietuvių nedaug".

• **J. Lietuvinkas**, Dirvos rėmėjas iš Baltimorės, vėl atsuntė 7 naujus prenumeratorius. Širdingai dėkojame už didelę talką.

Vida Augulytė, clevelandietė, šiemet baigianti Notre Dame Academy, laimėjo Merit stipendiją keturiems metams. Ji įeina į 850 visos Amerikos vidurinės mokyklas baigiančių jaunuolių, kurie buvo atrinkti iš 480,000 mokinių, atlikusių kelius konkursinius darbus.

Jai stipendiją duos Shell Companies Foundation, Inc. Tos bendrovės pareigūnai, apie laimėjimą tuoj painformavo mūsų laikraštį, keliais atvejais pažymėdami, kad tai garbė lietuviams. Jie taip pat išleido spaudai pranešimą, kuriame pažymima Vidos Augulytės lietuviškoji kilmė.

• Išėjo 35 numeris Studentų Gairių laikraščio. Jį leidžia JAV Lietuvių Studentų Sąjunga. Dabar leidinėlį redaguoja R. Vėžys. Jam talkina D. Tallat-Kelpšaitė ir A. Krištolaitis.

ANTIBOLŠEVIKINIO TAUTŲ BLOKO KONGRESAS TORONTE

Keturiolikos tautų vėliavomis papuoštoje salėje balandžio 25 d. įvyko ABN—Kanađa suvažiavimas, kuris savo užsibrėžtų tikslų, atliktų darbų bei ateities veikimo gairių nustatymo svarstymu, buvo aktyvus ir nuotaikingas. Dr. J. Kaškelis, ABN Vykdomojo Komiteto pirmininkas, padarė pranešimą apie ABN Kanađoje nuveiktus darbus. Iš žymesnių pasiekimų yra pažymėtina: suorganizavimas didesnio masto protesto demonstracijų prieš besilankančius sovietų pareigūnus ir milžiniškos protesto demonstracijos, kuriose dalyvavo virš 50,000 žmonių, prieš sovietinius žiaurumus, malšinant 1956 m. Vengrijos sukilimą ir kt.

ABN Vykdomojo Komiteto pastangomis gauta audiencija pas Kanados užs. reikalų ministrą Mr. Smith, prašant iškelti Jungtinių Tautų Asamblėjoje Sovietų Rusijos vykdomo genocido klausimą, kas iš dalies buvo ir atsieta. ABN kiekviena pasitaikiusia proga kėlė vietinėje spaudoje sovietinio imperializmo pavojų Vakarams. ABN veiklą Kanađoje iki šiol ypač stip-

riai rėmė ukrainiečių etninė grupė.

Ukrainiečių atstovas Mr. W. A. Bezchlibnyk savo pranešime apžvelgė rusiškąjį imperializmą ir jo grėsmę laisvajam pasauliui. Taip pat nurodė ir priemones kovai su juo — tai vykdymą užsimojimų, išdėstytą ABN statute.

Suvažiavimas nutarė leisti ABN idėjoms skleistis anglų kalba periodinį leidinį. Be to, iškelta mintis artimiausioje ateityje kartu su JAV darbuotojais suorganizuoti priešbolševikinį mokslininkų suvažiavimą.

Vykd. Komitetui pasiūlius, buvo pakeisti kai kurie statuto nuostatai. Išklaušius pranešimų ir ateities veiklai gyvinti keliamų minčių, buvo priimta keletas rezoliucijų.

Po to sekė Vykd. K-to, Kontrolės ir Jury komisijų rinkimai. Į Vykdomąjį Komitetą buvo išrinkta: Dr. J. Kaškelis — pirm., W. A. Bezchlibnyk — gen. sekr., K. Sztetmary — ižd., Mr. Sosnowsky — narys informacijos reik., Dr. M. Anyšas — narys tarpusavio ryšių reik. ir K. Kraus — narys organiz. reik.

Į kontrolės komisiją: J. Ozols, B. Naujalis ir Rev. S. Jzyk, ir į Jury komisiją: J. Spolsky, P. Petikoff ir H. Hojbota. Be to, visos tautinės grupės deleguoja atstovus į Vykd. K-tą vicepirmininkų pareigoms.

J. B.

• **Nepriklausomos Lietuvos laikraščio**, einančio Kanađoje, leidėjų suvažiavimas įvyko Montrealyje. Suvažiavime nutarta perorganizuoti spaustuve, kalbėti ir apie ofsetinę. Į naują valdybą išrinkti J. Girinis-Norvaiša, P. Paukštaitis, H. Adomonis, K. Leipus, J. Leknickas, M. Juodviršis ir J. Kardelis. Kontrolės komisijon: St. Kęsgaila, K. Andruškevičius ir P. Laurušonis.

• **Ieškoma Dudonytė Marė**, duktė Andriaus, išvykusi į Ameriką 1929 metais iš Tapoliškių kaimo, Sasnavos valsč., Marijampolės apskr. Ieško brolio žmona Dudonienė Magdė, gyv. Lietuvoje. Žinantieji arba ji pati prašoma atsilipti šiuo adresu: August Rinkūnas, 15883 Lawton Ave., Detroit 38, Mich., U. S. A.

• **Ieškoma Bronius ir Ona Mikaliūškiai**, sūnus ir dukterė Vlodo. Ieško giminės iš Lietuvos. Žinantieji arba jie patys prašomi atsilipti šiuo adresu: August Rinkūnas, 15883 Lawton Ave., Detroit 38, Mich., U. S. A.

BAISUSIS BIRŽELIS

1941 metais sovietams pradėjus masines deportacijas, jos kartojosi dar 1946, 1947 ir vėlesniais metais. Lietuviai buvo tremiami į Sibirą prievartos darbams ir brukami į kalėjimus. Tokių nelaimingų mūsų brolių ir sesių yra šimtai tūkstančių.

Centro valdybos vardu nuoširdžiai kreipiuosi į visus Balfu skyrius bei apskr. ir visas patriotines organizacijas bei draugijas susijungti šiam minėjimui, ruošti bendrus parengimus su prkalbomis ir rinkliavomis. Ypatingai prašome gerbiamus dvasiškius ateiti į pagalbą Baisiojo birželio įvykių minėjimuose — atlaikant pamaldas už mūsų tautos žuvusius kankinius, organizuojant parapijos salėse prakalbas ar kitokius

Šiaurės Amerikos IX žaidynių tinklinio laimėtojai — Bostono Dainavos tinklinio komanda. Iš kairės, pirmoj eilėj: Vladas Eikinas, Vyt. Leveckis, Rom. Leveckis. Antrojo eilėj: A. Skabeikis, E. Auštras, V. Bruzgelevičius, Rom. Bričkaus nuotr.

BENDRUOMENĖS ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS WORCESTERY

JAV Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos apylinkių atstovų suvažiavimas įvyko balandžio 25 d. Jį atidarė Worcesterio apylinkės pirmininkas P. Pauliukonis ir pakvietė apygardos pirmininką V. Izbicką tarti žodį. Po apygardos pirmininko kalbos buvo išrinktas suvažiavimo prezidentas: pirm. J. Vaičaitis, sekr. J. Rautkys ir J. Valaitis. Sveikinimų ir rezoliucijų komisiją sudarė: S. Vaitkevičius, J. Vasys ir V. Mačys.

Apygardos ir apylinkių pranešimus padarė: V. Izbickas, J. Gedmintas, J. Valaitis, P. Pauliukonis ir V. Mačys. Iš pranešimų susidarė vaizdas, kad bendruomeniniais reikalais nesidomi seniau atvykę, bet nema-

žai tokių yra ir iš naujai atvykusiųjų. Sunkiai išrenkamas solidarumo mokestis, sunkiai sudaromos ir valdybos.

Su važiavimas, išklaušęs pranešimus, užgyrė atliktą veiklą, nutarė kreiptis į organizacijų vadovybes ir pavienius asmenis, kviečiant aktyviai įsijungti į Bendruomenės darbą.

Bendruomenės, o taip pat ir lietuviškos veiklos finansavimo reikalu pranešimus padarė J. Kapočius ir V. Mačys. Jie iškėlė to rajono kitų tautybių susitvarkymą: švedų, suomių, italų, prancūzų, lenkų, armėnų, albanų ir kt. Po pranešimų ir diskusijų priimtas nutarimas, pavedas apygardos valdybai sudaryti komisiją, kuri paruoštų finansinį planą. Tą patį reikalą nutarta kelti ir gegužės 9 d. įvykstančiam New Yorke JAV rytinės dalies apygardų ir apylinkių atstovų suvažiavime.

Po padaryto pranešimo "JAV Lietuvių Bendruomenės vaidmuo laisvinimo veikloje", nutarta atskira rezoliucija kreiptis į ALT, VLIKą, Talką, Frontininkus, kad aktyviau sektų Lietuvos laisvinimo bylą ir derintų savo veiksmus, nes esama nesutarimų padėtis, kenkia veiklai ir Lietuvos reikalams.

NEW YORK

LIETUVIŲ TAUTINIS AKADEMINIS SAMBŪRIS NEW YORKE

yra numatęs šiais metais surengti keletą kultūrinių pobūvių, kombinuotų su diskusijomis paskaitomis, kukliomis vaišėmis ir pasilinksminimais.

Pirmas toks pobūvis vakaras rengiamas gegužės 9 d., 8 val. vakaro, 280 Union Ave., Brooklyne, Liet. Piliečių Klube. Paskaitos tema: "Lietuvių organizacijos ideologiniu ir pasaulėžiūriniu atžvilgiu". Skaitys Vincas Rastenis, koreferentu bus dr. Br. Nemickas. Kviečiami atstovai ir iš lietuvių organizacijų. Pagrindan imama akademinės jaunimo organizacijos su jų politinėmis atšakomis. Dėl to prašomi dalyvauti visi nariai, svečiai ir viešnios, o ypač jaunesnieji mūsų kolegų ir kolegės, neolitučiai ir kiti.

Mokslo metams baigiantis, birželio 13 d., 7 vk., to paties Liet. Piliečių Klubu salėje, 280 Union Ave., Brooklyne, rengiamas panašus pokalbių vakaras tema: "Mokslas dabartinėje komunistinės Rusijos okupuotoje Lietuvoje ir rusifikacijos įtaka".

Koncerto laimėtojos...

Atkelta iš 1 psl.

matyta. Viena iš dainuojamų dainų buvo lietuvių kompozitorių kūrinys.

Pasibaigus koncertui visos dainininkės gavo Dirvos redakcijos dovaną su konkursinio koncerto prisiminimo įrašais, o po to sekė pertrauka, kurios metu sprendėjai nustatė laimėtojas. Žinoma, ta pertrauka buvo įtempta. Visi buvo įsitraukę į pokalbius, rengėjams reikė didelį pritarimą už tokį gražų sumanymą. Dainininkės laukė pranešimo, ir, suprantamu susikauptimu pačios svarstė dainuotų dainų išpildymą.

Pertrauka tęsė 25 minutes. Po jos į sceną buvo iškviestas Juozas Bačiūnas. Čia jis pranešė malonią staigmeną, kad rengėjai nutarė duoti ir ketvirtąją premiją \$150 sumoje, kuri lygiomis dalimis padalinama trims koncerto dalyvams: E. Blandytei, G. Maczys ir R. Petrauskienei. Atseit, nė vienos šiam konkurse neliko nepremijuotos.

Po šio J. Bačiūno pranešimo buvo skaitomos sprendėjų komisijos protokolai, kuriuo pirmoji premija atiteko Daivai Mongirdaitei (Boston), antroji J. Luiza (Cleveland) ir trečioji Nerijai Linkevičiūtei (Chicago).

Daivai Mongirdaitei premiją (\$300) įteikė Tautinės Sąjungos cencro valdybos pirmininkas E. Bartkus. J. J. Bačiūnas ją papuošė iš Havajų atsiųsdintu gėlių vainiku, o redakcija rožių puokšte.

Antrąją premiją J. Luizai įteikė Vilties Draugijos pirmininkas (\$200), J. Bačiūnas, o Dirvos redakcija papuošė rožių puokšte.

Trečiąją premiją Nerijai Linkevičiūtei (\$150) įteikė Tautinės Sąjungos Cicerio skyriaus atstovas Jonas Cinkus, o Dirvos redakcija papuošė rožių puokšte.

Premijų įteikimo metu laimėtojoms buvo sukeltos didžiulės ovacijos po kurių jos dar padainavo po vieną dainą. Ir taip, šis gražus mūsų jaunųjų meno jėgų pasirodymas, visiems sudaręs nepaprastai patrauklią nuotaiką, buvo baigtas. Baigtas šiemet, kad kitais metais galėtumėm susirinkti dar didesniai jaunųjų pasirodyme.

Baigiant Dirvos redaktorių pareiškė didelę padėką Vilties Draugijos pirmininkui J. Bačiūnui už dosnią paramą šį konkursinį koncertą rengiant, Tautinės Sąjungos pirm. E. Bartkui ir Tautinės Sąjungos Cicerio skyriui už dovanų skyrimą. Prisiminti ir visi svečiai, kurie savo atsilankymu tokius konkursinius koncertus įgalina suruošti.

Dalis Urbanos studijų dienų dalyvių.

A. Juškio nuotrauka.

BOSTON

Tautinės Sąjungos skyriaus susirinkimas įvyks gegužės 9 d., 7 val. vak. Tautinės Sąjungos namuose. Į susirinkimą visi nariai kviečiami atvykti, nes, be einamųjų vietos reikalų, bus svarstoma Tautinės Sąjungos seimo ir kiti svarbūs klausimai.

Skyriaus Valdyba

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti